

Bahá'u'lláh

Bahá'u'lláh

1992. május 29-én ünnepelte a bahá'í világközösség Megalapítójának, Bahá'ulláhnak századik halálévfordulóját. Látomása az egy népként élő emberiségről és a Földről, mint egyetlen hazáról, melyet azon nyomban elutasítottak azok az uralkodók, kiknek először nyilatkozott meg erről több mint egy évszázada, mára az emberiség reményeinek középpontjába került. Hasonlóképpen elkerülhetetlen az erkölcsi és társadalmi rend összeomlása, melyet ugyanez a Kinyilatkoztatás megdöbbentő tisztasággal előre látott.

Ez az évforduló sugallta a Bahá'u'lláh életéről és munkásságáról szóló jelen összefoglaló kiadását. Összeállítását az Igazság Egyetemes Háza kérte, azon világméretű vállalkozás letéteményese, melyet az egy évszázad előtt történetek indították útjára. A mű áttekintését adja, miért tekintenek a bahá'iók világszerte bizakodva bolygónk és fajunk jövője elé.

Összeállította: a Bahá'í Nemzetközi Közösség

Információs Irodája New York

Fordította: Koczóh Péter 1992

ISBN 963 85083 6 X

Kiadja a Magyarországi Bahá'í Közösség Országos Szellemi Tanácsa

1519 Budapest Pf.: 202

Bahá'u'lláh

Amint az ezredforduló közeledik, az emberiség legégetőbb szükséglete egy olyan jövőkép megalkotása, mely egyesíti az ember és a társadalom természetét. Az elmúlt száz esztendőben az emberiségnek e kihívásra adott válasza olyan ideológiák sorában öltött testet, melyek megrengették világunkat, és úgy tűnik, mára kimerítették energiáikat. A küzdelem hevessége, akármennyire kiábrándítóak is eredményei, jól mutatják a szükség nagyságát. Az emberi történelem útjáról és irányáról alkotott közös meggyőződés nélkül ugyanis lehetetlenség elképzelni egy olyan globális társadalom alapjait, mely mellett az emberiség elkötelezné magát.

Egy ilyen jövőkép bontakozik ki a XIX. századi prófétai alak, Bahá'u'lláh^{*1} írásaiban, kinek növekvő hatása a jelenkori vallástörténet legfigyelemreméltóbb fejleménye. 1817. november 12-én Perzsiában született, és huszonnégy éves korában olyan feladat megvalósításába fogott, mely fokozatosan sokmillió ember képzeletét ragadta meg, és gyakorlatilag minden fajtól, kultúrától, osztálytól és nemzetből származók támogatását elnyerte. E jelenséget nem lehet párhuzamba állítani semmivel jelenvilágunkban; inkább az embert faj kollektív múltjában tetten érhető nagy drámai változásokkal rokonítható, hiszen Bahá'u'lláh nem állított kevesebbet, minthogy Ő az emberiség kollektív felnőtté érésének korszakára rendelt Isteni Küldött, egy olyan mennyei Kinyilatkoztatás Hordozója, mely beteljesíti a korábbi vallások próféciáit, és létre fogja hozni a Föld népeinek egységesítéséhez szükséges szellemi idegeket és inakat.

A hatás, melyet Bahá'u'lláh életének példája és írásai már eddig gyakoroltak, akkor is, ha semmi egyéb nem történe, fel kellene, hogy keltse mindenki őszinte érdeklődését, aki hisz abban, hogy az ember alapjában véve szellemi természetű lény, és hogy bolygónk jövőbeni berendezésének megalkotásakor a valóság ilyen megközelítését kell alapul venni. A dokumentumok mindenki számára elérhetőek. A történelem folyamán az emberiségnek először áll rendelkezésére egy független vallási rendszer és Alapítója életének részletes és hiteles leírása. Hasonlóképpen kézzelfogható az embereknek az új hitre adott válasza is, hiszen létrejött egy világméretű közösség, mely ma már teljes joggal tekintheti magát az emberi faj mikrokozmoszának.^{*2}

A század korábbi évtizedeiben e fejlődés viszonylag rejtetten ment végbe. Bahá'u'lláh írásai megtiltják az erőszakos térítést, mely által sok vallásos üzenetet terjesztettek. Emellett, a hangsúly, melyet a bahá'íok arra helyeztek, hogy közösségeiket a világ minden pontján létrehozzák, lehetetlenné tette, hogy hívők nagy közösségei jöjjenek létre valamely országban, vagy hogy óriási összegeket koncentráljanak a közvélemény tömegméretű tájékoztatására. Arnold Toynbee, a neves angol történész, akinek érdeklődését felkeltették azok a jelenségek, melyek egy új egyetemes vallás felemelkedését mutathatták, az 1950-es években megjegyezte, hogy a bahá'í hit az átlagos tanult nyugat-európai számára körülbelül annyira ismert, mint a kereszténység volt a neki megfelelő római osztály körében időszámításunk második évszázadában.^{*3}

Az ötvenes évek óta, amint a bahá'í közösség létszáma ugrásszerű növekedésnek indult számos országban, a helyzet gyökeresen megváltozott. Ma már nincsen nagyobb területi egysége a világnak, ahol a Bahá'u'lláh által tanított életszemlélet gyökeret ne vert volna. Az az elismerés, mellyel kormányzati, tudományos és ENSZ-körök egyre inkább illetik a

¹ Bahá'u'lláh („Isten Dicsősége”) Husayn-'Alí néven született. A Báb és Bahá'u'lláh küldetését összefoglaló meghatározó mű Shoghi Effendi: God Passes By (Wilmette, Illinois, USA, Bahá'í Publishing Trust, 1987). Életrajz: Hasan Balyuzi: Bahá'u'lláh: The King of Glory (Oxford, George Ronald, 1980). Bahá'u'lláh írásaiból bőségesen idéz Adib Taherzadeh négykötetes műve, Tize Revelation of Bahá'u'lláh (Oxford, George Ronald, 1975).

² Az 1988-as Britannica Yearbook jelzi, hogy bár a bahá'í közösség csupán ötmillió tagot számlál. a Hit a kereszténység után földrajzi értelemben a második legelterjedtebb vallás a Földön. Ma 165 Országos Szellemi Tanács létezik független országokban ill. függőségi területeken, és több, mint tizenhétézer választott Helyi Szellemi Tanács működik. Becslések szerint a hívők között 2112 nemzetiség és törzs van jelen.

³ Arnold Toynbee: A Study of History, VIII. kötet (London. Oxford, 1954), 117. old.

közösség társadalmi és gazdasági fejlesztési programjait, csak megerősíti, hogy milyen fontos előítéletektől mentesen és komolyan megvizsgálni azt a mozgatóerőt, mely a társadalmi átalakulás egy olyan folyamata mögött rejtezik, mely egyes kritikus fontosságú területeken egyedülálló világunkban.

A kiváltó impulzust illetően nem lehetnek kétségeink. Bahá'u'lláh írásai rengeteg tárgyat érintenek, olyan társadalmi kérdésektől, mint a faji integráció, a nemek egyenlősége és a leszerelés, azokig a problémákig, melyek az emberi lélek legbenső életét érintik. Az eredeti szövegeket, sokukat saját keze írásában, másokat általa diktálván, majd pedig jóváhagyván, gondosan megőrizték. Egy évtizedek óta folyó rendszeres fordítási és kiadási programnak köszönhetően ezen írások központi művei immár több mint nyolcszáz nyelven érhetők el.

EGY ÚJ KINYILATKOZTATÁS MEGSZÜLETÉSE

Bahá'u'lláh küldetése egy föld alatti tömlőben kezdődött Teheránban. 1852. augusztusában. Bár olyan nemesi család sarja volt, mely családfáját Perzsia nagy ókori uralkodóházaig tudta visszavezetni, Bahá'u'lláh visszautasította a Neki felkínált miniszteri posztot, és Magát ehelyett szerteágazó emberbaráti tevékenységnek szentelte, mellyel az 1840-es évek elejére széles körben kiérdemelte Magának a „Szegények Atyja” nevet. Ezen kiváltságos lét hamar semmivé foszlott, mikor 1844-ben egyik vezetője lett annak a mozgalomnak, amely megváltoztatta országának történetét.

A XIX. század eleje sok országban a messiásvárás időszaka volt. A tudományos haladás és iparosodás hatásaitól mélyen felkavarván sok hívő ember fordult vallása szent irataihoz, hogy segítségükkel megértse a gyorsuló ütemű változást. Európában és Amerikában a templomosok (német földről indult keresztény mozgalom, nem azonos a középkori lovagrenddel - a ford.) és a milleriták (hetednapos adventisták) azt hirdették, hogy a keresztény írásokban bizonyosságát találták annak a meggyőződésüknek, miszerint a történelem véget ért, és Jézus Krisztus második eljövetele hamarosan bekövetkezik. Meglepően hasonló szellemi erjedés kezdődött a Közel-Keleten azon gondolat körül, hogy a Koránban és az úgynevezett Hagyományokban lejegyzett különféle próféciák beteljesedése küszöbön áll.

A millenista mozgalmak messze legrámaibbja Perzsiában bontakozott ki, középpontjában egy fiatal shirazi kereskedő alakjával és tanításaival, Akit a történelem a Báb (Kapu)^{*4} néven ismer. Kilenc év alatt, 1844-1853 között a társadalom minden osztályában követői támadtak a remény és izgalom szellemi viharának, melyet a Báb támasztott azzal a bejelentéssel, hogy Isten Napja hamarosan eljön, és Ő Maga az, Akiről az iszlám próféciái szólnak. Tanítása szerint az emberiség egy olyan új korszak küszöbén áll, mikor egész életvitele átalakul majd. A tudás új, eddig ismeretlen láthatárai tárulnak fel, melyek segítségével az új kornak még a gyermekei is túl fogják haladni tudásban a jelenkor legnagyobb bölcseit. Isten arra szólítja az emberi fajt, hogy erkölcsi és lelki életének átalakításával fogadja be e változásokat. Az Ő küldetése, mondta a Báb, az emberiség felkészítése az esemény bekövetkeztére, mely

⁴ A Báb („Kapu”) Siyyid ‘Alí-Muhammad néven született Shiráz-ban, 1819. október 20-án.

mindezen változások leglényege: Isten azon egyetemes Hírnökének földre szállására, „Akit Isten ki fog nyilvánítani”, s Kinek eljövetele hő vágya valamennyi vallás követőjének.^{*5}

A Báb fellépése dühödt ellenkezést váltott ki a muzulmán papok között, akik azt tanították, hogy az Isteni Kinyilatkoztatás folyamata Mohameddel lezárult, és bármilyen ezzel ellenkező vélemény halállal büntetendő eretnokség. A Báb elleni fellépésük hamarosan szövetségesre lelt a perzsa hatóságokban. Az új hit sok ezer híve pusztult el iszonyú mészárlásokban országszerte, a Báb pedig 1850. július 9-én nyilvánosan kivégezték.^{*6} Abban a korban, mikor a nyugati hatalmak egyre jobban belekapcsolódtak a keleti ügyekbe, ezek az események kiváltották befolyásos európai körök érdeklődését és sajnálkozását. A Báb életének és tanításainak nemessége, követőinek hősiessége, és az alapvető reformok reménye, melynek szikráját egy koromfekete éjszakába burkolózó országban lánggra lobbantotta, nagy vonzerőt gyakorolt egy sor kiemelkedő személyiségre, Ernest Renan-tól Leo Tolsztojig, és Sarah Bernardt-tól Gobineau márkiig.^{*7}

Minthogy a Báb ügyének egyik kiemelkedő védelmezője volt, Bahá'u'lláh-t letartóztatták és láncra verve gyalogosan Teheránba hurcolták. Némileg védetten személyes hírneve és családja társadalmi állása, valamint a nyugati nagykövetségek pogromok fölötti tiltakozása által, nem ítélték halálra, miként ezt befolyásos udvari személyiségek szorgalmazták, hanem a hírhedett Síyáh-Chál-ba, a „Fekete verembe”, vetették, egy mély, élősdiektől hemzsegő földalatti börtönbe, mely korábban a város egyik nyilvános fürdőjének vízgyűjtő ciszternája volt. Vádat sem Ellene, sem harminc társa ellen nem emeltek, de ott tartották őket ebben a sötét és mocskos veremben, a legelvetemültebb köztörvényes bűnözők között, akik közül sokan kivégzésükre vártak. Bahá'u'lláh nyakára nehéz láncot vertek, mely olyannyira hírhedett volt börtönkörökben, hogy külön nevet is adtak neki. Mikor minden várakozás ellenére sem pusztult ott, megkísérelték megmérgezni. A lánc nyomait élete végéig magán viselte.

Bahá'u'lláh írásaiban központi helyet foglalnak el azon alapvető igazságok, melyek mindig is a vallásos gondolkodók eszmefuttatásainak fontos tárgyai voltak: Isten, a Kinyilatkoztatás helye a történelemben, a világ nagy vallási rendszereinek egymáshoz való viszonya, az

⁵ A Báb írásaiban az Annak eljövetelére utaló részek. „Akit Isten ki fog nyilvánítani”, titokzatos utalásokat tartalmaznak a „Kilencedik évre” és a „Tizenkilencedik évre” (A Báb 1844-ben történt kinyilatkoztatása után a holdnaptár szerint kb. 1852 és 1863). A Báb számos alkalommal jövendölte meg azt is követőinek, hogy ők saját maguk is fel fogják ismerni és szolgálni fogják Azt, „Akit Isten ki fog nyilvánítani”.

⁶ A Báb Üzenetét lelkes követői, közöttük sok fiatal seminarista, mecsetekben és egyéb nyilvános helyeken terjesztették. A muzulmán papok tömeghisztéria felszításával válaszoltak. Sajnálatos módon ezek az események egy beestek egy a Muhammad sah halálát követő politikai válságdal és örökösödési viszályal. A gyermek-király, Násiri'd-Dín sah köré gyűlt győztes frakció vezetői fordították a királyi hadsereget a bábik ellen. Az utóbbiak, akik muzulmán szellemben nevelkedtek, és hittek abban, hogy az önvédelem erkölcsi joguk, hevenyészett erődítményekben sáncolták el magukat, és álltak ellent hosszú és véres ostromoknak. Mikor végül legyőzték és lemészárolták őket, és a Báb is kivégezték, két, a fájdalom bezavarodott bábfi fiatal megállította a sahot egy úton, és madársöréttel rálöttek. Ez volt az incidens, mely a legnagyobb mészárlás ürügyéül szolgált, amely ellen a nyugati nagykövetségek is tiltakoztak. A korszak összefoglalását lásd: W. Hatcher - D. Martin: The Bahá'í Faith The Emerging Global Religion (San Francisco, Harper and Row, 1985) 6-32, old.

⁷ Az események összefoglalóját lásd God Passes By L- V. fejezet. A Nyugat érdeklődése a bábfi mozgalom iránt különösképpen Joseph Arthur Comte de Gobineau: Les religions et les philosophies dans l'Asie centrale (Párizs, Didier, 1865) című könyvének megjelenése után élénkült meg.

istenhit jelentése, és az erkölcsi tekintély, mint az emberi társadalom alapja. E szövegek egyes helyei meghitten szólnak saját lelki élményeiről, az Isteni Parancsra adott válaszaról, és az „Isten Szellemével” folytatott dialógusról, mely küldetésének középpontja volt. A vallástörténet még soha nem kínált az érdeklődő számára ilyen nyílt találkozást az Isteni Kinyilatkoztatás jelenségével.

Élete vége felé született, korai élményeivel foglalkozó írásaiban Bahá’u’lláh rövid összefoglalót adott a Fekete Veremben uralkodó körülményekről:

„Négy hónapig egy olyan helyen tartattunk bezárva, melynél visszataszítóbb sem találtathatik ... A börtönterem mély sötétségbe burkolózott, és börtöntársaink majdnem százötven lelket számláltak: tolvajok, gyilkosok és útonállók. Bár zsúfolt volt, kijárata csak egy létezett, melyen keresztül beléptünk. Azon helyet toll le nem írhatja, dögletes bűzét nyelv el nem mondhatja. A legtöbb társamnak sem ruhája, sem ágyneműje nem volt. Csak Isten a tudója, mi esett Velünk azon bűzletes, sötét helyen!”^{*8}

Az örök mindennap leereszkedtek a három meredek lépcsősoron, mely a verembe vezetett, megragadtak egy vagy több foglyot, és a vesztőhelyre hurcolták őket. A nyugatiak elborzadva látták, miként kötözik Teherán utcáin a bábikat ágyúcső elé, szabdalják fel bárdokkal és kardokkal, és vonszolják őket mártíromságuk helyére a testükbe vágott sebekbe dugott égő gyertyák sercegése közepette.^{*9} Mégis, ezen körülmények között saját, bármely pillanatban bekövetkezhető halálának árnyékában érintette meg Bahá’u’lláh-t isteni küldetésének első lehelete:

„Egy éjszaka álmomban ezen magasztos szavak hallatszottak mindenfelől: 'Bizony, győzedelmessé teszünk Téged saját Magad és Tollad által. Ne siránkozz amiatt, mi Reád méretett, és ne félj, mert biztonságban vagy. Isten hamarosan Néked adja a föld kincseit - azon személyeket, kik segédkezni fognak Néked, önnön Magadon és Neveden keresztül mely által Isten megélesztette azok szívét, kik felismerték Öt.’”^{*10}

Az Isteni Kinyilatkoztatás élményét, melyet a Buddha, Mózes, Jézus Krisztus és Mohamed életéről szóló beszámolók csak másodkézből érintenek, Bahá’u’lláh élénk színekkel festi le:

„Azokban a napokban, mikor a teheráni tömlőben sínylődtem, bár a láncok iszonyú súlya és a bűzös levegő csak keveset engedett aludnom, mégis, e ritka pillanatokban úgy éreztem, mintha valami alápatakozott volna fejemről mellemre, miként egy hatalmas áradat, mely

⁸ Bahá’u’lláh: Epistle to the Sort of the Wolf 33, (Wilmette, Ill., USA, Bahá’í Publishing Trust, 1979), 20-21. old. <page 52>

⁹ Nyugati diplomáciai és katonai megfigyelők iszonytató leírásokat hagytak hátra az általuk tapasztaltakról. A perzsa hatóságokhoz számos formális tiltakozás érkezett. Lásd: Moojan Momen: The Bábí and Bahá’í Religions, 1844-1944 (Oxford, George Ronald, 1981).

¹⁰ Epistle... 35, 21. old.

magas hegyoromról dörögve zuhan alá a völgybe. Ilyenkor minden testrészem tűzbe borult, és nyelvem olyan dolgokat szólt, melyeket ember el nem viselhetett.”^{*11}

SZÁMÚZETÉSBEN

Végezetül, még mindig tárgyalás vagy perfelvétel nélkül, Bahá’u’lláh-t kiengedték a börtönből, és teljes vagyonát önkényesen elkobozván, azonnali hatállyal száműzték szülőföldjéről. Az orosz diplomácia képviselője, aki személyes ismeretségben volt Vele és növekvő levertséggel figyelte a bábik üldöztetését, személyes védelmét ajánlotta Neki, és menedékjogot a kormánya ellenőrzése alá tartozó területeken. Az akkori légkörben ennek elfogadását majdnem biztosan félreértelmezték volna, és politikai indítékot láttak volna benne.^{*12} Talán ilyen megfontolásból történt, hogy Bahá’u’lláh inkább a szomszédos Irakba való távozást választotta, mely akkor a Török Birodalom része volt. Ezzel kezdetét vette négy évtizednyi száműzetés, börtönélet és irgalmatlan üldöztetés.

A Perzsiából történő távozását követő első években Bahá’u’lláh nagy figyelmet szentelt a bagdadi bábí közösség ügyeinek, mely feladat azáltal hárult Rá, hogy Ő volt az egyetlen kiemelkedő bábí vezető, Aki túlélte a mézárásokat. A Báb kivégzése és a fiatal hit legtöbb tanítójának és irányítójának majdnem ugyanakkor történt megöletése a hívőket szétszórta és demoralizálta. Mikor arra irányuló erőfeszítése, hogy az Irakba menekülteket Maga köré gyűjtse féltékenységet és szakadást idézett elő,^{*13} Bahá’u’lláh követte az utat, mit Előtte Isten összes Hírnöke választott, és visszavonult a pusztaságba, a kurdisztáni hegyvidékre. Mint később kinyilatkoztatta, eltávozásakor „nem gondolt visszatérésre”. Nem kívánta, hogy „a hívők közötti viszálykodás okává váljon, és zavart keltsen a hűségesek között”. Bár a Kurdisztánban töltött két esztendő keserves szűkölködés és fizikai nehézségek közepette telt, Bahá’u’lláh mégis úgy írja le, mint a lelki boldogság időszakát, mely alatt mélyen elgondolkozott a rábízott Üzenetről: „Magányunkban társalogtunk szellemünkkel nem tudván a világról és annak dolgairól.”^{*14}

Csak vonakodva, s csak mert saját felelősségének tartotta a Báb ügyét, tett végül eleget a maradék maréknyi bagdadi száműzött kétségbeesett kérésének, akik felfedezték hollétét, hogy térjen haza és vegye át a közösség vezetését.

Bahá’u’lláh legfontosabb művei közül kettő is száműzetése e korai időszakából származik, mely megelőzi küldetésének 1863-ban nyilvánosan történő bejelentését. Az első egy kicsi

¹¹ Epistle... 37, 22. old.

¹² Perzsia érthető módon erős gyanakvással szemlélte az angol és orosz kormány szándékait, merthogy mindketten régóta beavatkoztak az ország belügyeibe.

¹³ A bajok középpontjában egy bizonyos Mirzá Yahyá, Bahá’u’lláh egyik fiatalabb fivére állt. Még serdülőként, mikor Bahá’u’lláh nevelte, a Báb kinevezte a közösség néveges fejének, addig az ideig, míg el nem jön Az. „Akit isten ki fog nyilvánítani . Siyyid Muhammad Isfaháni, egy korábbi muzulmán teológus befolyása alá kerülve azonban Yahyá fokozatosan elidegenedett bátyjától. Neheztelését nem nyíltan fejezte ki, hanem föld- alatti agitáció formájában, mely sokban rontott a száműzöttek amúgy sem magas morálján. Yahyá végül nem fogadta el Bahá’u’lláh küldetését, és semmi szerepet nem játszott a bahá’í hit fejlődésében.

¹⁴ Bahá’u’lláh: The Book of Certitude 2:117, (Wilmette, Ill., USA, Bahá’í Publishing Trust, 1985), 251. old.

kötet, melynek a Rejtett szavak címet adta. Erkölcsi aforizmagyűjtemény alakjában ez a mű Bahá'u'lláh Üzenetének morális alapvetése. A versekben, melyeket Bahá'u'lláh az összes Öt megelőző Kinyilatkoztatás összegzésének nevez, Isten hangja közvetlenül szól az emberi lélekhez:

„Ó, szellem fia!

Minden dolgok közül Előttem első az Igazság szeretete. Ne fordulj el tőle, ha Engem keresel, és ne hanyagold el, hogy bízhassem benned Az Igazság majd segít, hogy saját szemeddel láss és ne a másokéval, hogy saját tudásodra támaszkodj, és ne a másokéra. Mérlegeld szívedben, milyennek kell lenned. Valóban, az igazság az Én ajándékom és szerető jószágom jele. Tartsd hát ezt szem előtt.”

„Ó, lét fia!

Szeress Engem, hogy szerethesselek. Ha te nem szeretsz Engem, az Én szeretetem sehogyan sem érhet el hozzád. .edd ezt, ó. szolgám.”

„Ó, ember fia!

Ne szomorkodj, csak ha távol vagy Tőlünk, és ne örvendezz, csak ha közeledsz Felénk és visszatérsz Hozzánk...”

„Ó, lét fia!

*A hatalom kezével alkottalak és az erőnek ujjjaival teremtet- telek téged és beléd helyeztem világosságom lényegét. Elégedj meg azzal, és ne keress kívülről mást, mert az Én munkám tökéletes és az Én parancsom kötelező. Ne firtasd, és ne is kételkedj benne.”*¹⁵*

A Bahá'u'lláh által az ebben a korszakban kinyilatkoztatott másik nagy mű A bizonyosság könyve, a vallás természetének és végcéljának részletes kifejtése. Olyan eszmefuttatásokban, melyek nem csupán a Koránból merítenek, hanem ugyanolyan könnyedséggel és végtelen megértéssel az Ó- és Újtestamentumból is, Isten Hírnökeit úgy írja le, mint állomásokat egyetlen töretlen folyamatban, melynek célja az emberi faj ráébresztése szellemi és erkölcsi lehetőségeire. A felnőttkor küszöbére érkezett emberiségnek nincs már szüksége példabeszédekre és allegóriákra; a hit többé nem vak elfogadás, hanem tudatos megértésen alapul. Egyházi elit vezetésére sincs szükség többé; a racionális gondolkodás ajándéka a felvilágosodás és tanultság ezen új korszakában képessé teszi az embert arra, hogy közvetlenül válaszoljon az isteni vezérlésre. A próba az őszinteség:

„Egy ember sem érheti el az igazi megértés óceánjának partjait, hacsak el nem fordul mindentől, ami a mennyben és a földön van ... E szavak lényege: azok, akik a hit ösvényét járják, azok, akik a bizonyosság borát szomjazzák, meg kell tisztítsák magukat mindentől, ami

¹⁵ Bahá'u'lláh: Rejtett Szavak - Imák (Budapest, Mediant, 1991) [arab 2.](#); [arab 5.](#); [arab 35.](#); [arab 12.](#) (A Rejtett Szavak két, egy arab és egy perzsa nyelven kinyilatkoztatott részből áll. - a ford.) Azon helyek kivételével, ahol a szövegkörnyezet nyilvánvalóan más jelentést kíván, az „ember” szó „emberiséget” jelöl.

földi - fülüket az üres beszédű(, elméjüket a hiábavaló képzelgéstől, szívüket a világi vágyaktól, szemüket pedig mindattól, mi mulandó. Bizalmukat Istenbe kell helyezték, és Hozzá híven ragaszkodva az Ő útját kell kövessék. Emígyen lesznek érdeemesek az isteni tudás és megértés Napjának tündöklő dicsőségére ... mert ember a Mindenek Felett Dicsőséges megismerésére nem is vágyódhat ... hacsak és mígnem meg nem szűnik a halandó emberek szavait és tetteit zsinórmértékként tekinteni Isten és az d Prófétáinak igazi megértésében és megismerésében.

Nézd a múltat! Hányan, magas és alacsonyrendű emberek remélték epedve mindenkor Isten Megnyilvánulásának eljövételét az Ő választottjának megszentelt személyében ... És mikor feltárultak a kegyelem kapui, az isteni nagylelkűség esői záporoztak alá az emberiségre, és a Láthatatlan fényessége felragyogott a mennyei hatalom láthatárán, mind megtagadták Őt és elfordultak az ő arcától - magának Istennek az arcától...”

„Csak ha kigyúl a kereső szívében a kutatás, az őszinte erőfeszítés, a határtalan vágyódás, a szenvedélyes odaadás, a forró szeretet, a szent elragadtatás és rajongás lámpása, és az Úr szerető kedvességének szellője megéri szívét, borul fénybe a tévelygés éjszakája, oszlik szét a kétség és gyanakvás köde, és árasztja el lényét a tudás és bizonyosság fényessége ... S akkor a szent és örök Lélek megszámlálhatatlan kegye és áradó malasztja olyan új életre ébreszti a keresőt, hogy új szemmel fog látni, új füllel hallani, új szívvel érezni, és új ésszel gondolkodni ... Isten szemével nézván minden atomban meglátja az ajtót, mely őt a tökéletes bizonyosságba vezet. Minden dologban fel fogja fedni ...egy örök Megnyilvánulás bizonyítékait.”

„...Mikor az emberi lélek csatornája megtisztítatik minden világi és mulandó kötődéstől, csalhatatlanul fel fogja ismerni a Kedves illatát mérhetetlen távolból is, és attól vezéreltetve elérheti és beléphet a Bizonyosság Városába...”

„...Az a Város pedig nem egyéb, mint Isten Szava, melyet minden korban és törvénykorszakban kinyilatkoztatott ... Az összes útmutatás, áldás, tudás, megértés, hit és bizonyosság, mely mindenekre ráruházott, kik a mennyben és földön vannak, ezen Városokban rejteznek és őriztetik...”^{*16}

Bahá'u'lláh nyilvánosan még be nem jelentett küldetésére semmilyen nyílt utalás nem történik; A bizonyosság könyve a vértanúságot szenvedett Báb küldetésének erőteljes kifejtése köré épül fel. A könyv nagy hatást gyakorolt a bábí közösségre, melyben tudósok és korábbi mohamedán seminaristák is voltak, nem utolsósorban azért, mert szerzője, annak bizonyítása során, hogy a Báb valóra váltotta az iszlám jóvendöléseit, mesterien kezelte az iszlám gondolat- és tanításrendszerét. Felszólítván őket, hogy legyenek hívek ahhoz a bizalomhoz, melyet a Báb beléjük vetett, és ahhoz az áldozathoz, melyet hőseik vérük hullatásával hoztak, Bahá'u'lláh nemcsak arra buzdította őket. hogy hozzák életüket

¹⁶ Certitude [1:2](#), [1:4](#), [3-4.](#), [2:115](#), [2:116](#), [2:118](#), 195-196., 197., 199-200. old.

összhangba az isteni tanításokkal, hanem arra is, hogy tegyék közösségüket példává Bagdad, a tartományi főváros vegyes összetételű lakossága számára.

Bár nagyon szűkös anyagi körülmények között éltek, a száműzöttekbe új életet lehelt e jövőkép. Egyikük, Nabíl, aki később megírta a Báb és Bahá'u'lláh küldetésének részletes történetét, lefestette e napok szellemi atmoszféráját:

„Sok este megesett, hogy egy marék füge nem kevesebb, mint tíz ember eledeleként szolgált. Senki nem tudta, kié a cipő, a kabát és a ruha, ami a házában volt. Aki a bázárba ment, bízvást mondhatta, hogy a lábán lévő cipő az övé, és bárki járult Bahá'u'lláh színe elé, állíthatta, hogy az éppen általa viselt ruha és felöltő az övé ... Ó, azoknak a napoknak az öröme, és azon órák boldogsága és csodája!”^{*17}

A perzsa konzuli hatóságok rémületére, akik azt hitték, hogy a bábí „epizód” lezárult, a száműzöttek közössége fokozatosan a tartományi főváros és a környékbeli települések tiszteletnek örvendő és befolyásos csoportjává lett. Minthogy a síita iszlám számos fontos szent helye ezen a vidéken található, a Perzsiából folyamatosan érkező zarándokok a lehető legkedvezőbb körülmények között találkozhattak az újjáéledő bábí befolyással. Azon méltóságok között, akik meglátogatták Bahá'u'lláh-t szerény házában, ott voltak a perzsa uralkodóház tagjai is. Egyiküket annyira megragadta az átélt élmény, hogy az a valamelyest naiv ötlete támadt, hogy amennyiben az épület mását felépítteti a birtokán lévő kertben, megragadhat valamit a szellemi tisztaságnak és Isten felé fordulásnak a légtéréből, mellyel rövid időre találkozott. Egy másik, akit a látogatás még mélyebben megrendített, barátainak elmondta, hogy „ha a világ összes szomorúságát szívembe helyeznék, úgy érzem, mind egy csapásra eltűnne, ha Bahá'u'lláh társaságában lehetnék. Olyan volt, mintha a Paradicsomban lennék...”^{*18}

BAHÁ'U'LLÁH KÜLDETÉSÉNEK BEJELENTÉSE A RIDVÁN-KERTBEN

Bahá'u'lláh 1863-ra érkezettnek látta az időt, hogy elkezdje egyes, környezetében lévő követőit megismertetni azzal a Küldetéssel, melyet Isten a Síyáh-Chál sötétjében bízott Rá. Ezen elhatározása egybeesett a tevékenységét könyörtelenül ellenző papság és perzsa diplomaták újabb hadjáratával. Félvén, hogy a hírnév, melyre Bahá'u'lláh fokozatosan szert tett az Irakot meglátogató befolyásos perzsák között, újjáéleszti a nép lelkesedését Iránban is, a sah kormánya nyomást gyakorolt a török hatóságokra, hogy távolítsák el Óta birodalom határvidékéről, és küldjék a belső területekre. A Porta végül engedett, és meghívta a száműzöttet, hogy költözzön vendégként Konstantinápolyba. Az üzenet udvarias szövegei ellenére a szándék egyértelmű és félreérthetetlen volt.^{*19}

A száműzöttek kicsiny csoportjának rajongása erre az időre már Bahá'u'lláh személyére és a Báb tanításainak általa adott magyarázataira összpontosult. Egyre többen voltak

¹⁷ Idézi God Passes By, 137. old.

¹⁸ Zaynu'l-Ábidín Khán herceg szavai, idézi God Passes By, 135. old.

¹⁹ Lásd 68. jegyzet.

meggyőződve róla, hogy nemcsak a Báb védelmezőjeként beszél, hanem annak a sokkal nagyobb Ügynek a nevében, melynek közeli eljövételét a Báb megjövendölte. Várakozásuk 1863 áprilisának végén teljesült be, mikor közvetlenül Konstantinápolyba való indulása előtt Bahá'u'lláh összehívta követőinek egy kis csoportját a később Ridvánnak (Paradicsomnak) nevezett kertben, és kinyilatkoztatta nekik Küldetése igazi természetét. A következő négy év folyamán, bár a nyílt bejelentést nem tartották időszerűnek, a jelenlévők fokozatosan megosztották bizalmas barátaikkal az örömhírt, hogy a Báb ígéretei beteljesültek, és beköszöntött „Isten Napja”.

Bahá'u'lláh Kinyilatkoztatásának pontos körülményei a korszak dokumentumait legjobban ismerő bahá'í tekintély szavai szerint „olyan homályba burkolóznak, melynek fátylát a jövő történések csak nehezen tudják majd fellebbenteni”;^{*20} de a bejelentés természetére következtethetünk azon utalásokból, melyeket Bahá'u'lláh számos későbbi írásában tett Küldetéséről:

„Az egész teremtés legbensőbb célja ezen legmagasztosabb, ezen legszentebb Nap beköszönte, mely az Úr Könyveiben és Szent Irataiban Isten Napjának nevezetik - a Napé, melynek eljövetele után a Próféták és a Kiválasztottak és a szentek egyaránt vágyakoztak.”^{*21}

„...íme a Nap, melyen az emberiség megpillanthatja a Megjövendölt Arcát és meghallhatja Hangját. Isten Hívása hallik, és orcájának szépsége ragyog az emberekre. Illendő ezért tehát mindenkinek, hogy az üres beszéd nyomát maradéktalanul lemossa szíve táblájáról, és nyitott és e fogulatlan elmével tekintsen Kinyilatkoztatásának jeleire, Küldetésének bizonyítékaira és Dicsőségértek zálogaira.”^{*22}

Mint ezt Bahá'u'lláh már a Báb Üzenetének magyarázatakor újra és újra hangsúlyozta, Isten elsődleges célja Akaratának kinyilatkoztatásával az, hogy pozitív változást idézzon elő az emberiség jellemében, és a hívását meghallókban kifejlessze az embert természetben benne rejlő erkölcsi és szellemi tulajdonságokat:

„Ékesítsétek, ó, emberek, nyelvetek az igazmondással, és díszítsétek lelketek az őszinteség koronájával. Vigyázzatok, ó, emberek, nehogy álnok módon bánjatok bárkivel is. Legyetek az Úr bizalmasai az Ő teremtményei között, és nagylelkűségének ékei népe közt...”^{*23}

„Öltöztessétek ünnepi díszbe és szenteljétek meg szíveteket; ne engedjétek, hogy a gyűlölet tövise vagy a rosszindulat bogánca gyökeret eresszen benne. Egy világban lakotok, és egy

²⁰ God Passes By, 153. old. 1863. után a közösség, tagjainak jelölésére szolgáló „bábí” szót fokozatosan a „bahá'í” megnevezés váltotta fel, mintegy jelölvén, hogy egy teljesen új vallás jelent meg.

²¹ Idézi Shoghi Effendi: The Advent of Divine Justice (Wilmette, Ill., USA, Bahá'í Publishing Trust, 1984), 77. old.

²² Bahá'u'lláh. Gleanings from the Writings of Bahá'u'lláh, (Wilmette, Ill., USA, Bahá'í Publishing Trust, 1983) 10-11. old.

²³ Gleanings, 297. old.

Akarat működésén keresztül teremtettetek. Áldott, ki minden emberhez a legnagyobb kedvességgel és szeretettel fordul.”^{*24}

Az az agresszív hittérítő magatartás, mely a múltban a vallás ügyének előremozdítását hivatott szolgálni, Bahá’u’lláh tanítása szerint nem méltó Isten Napjához. A Kinyilatkoztatás megosztása mindazokkal, akikről úgy tartja, hogy keresik az útjukat, mindenkinek kötelessége, aki felismerte azt, de az általuk adandó választ teljességgel rájuk kell hagyni:

„Mutassatok türelmet, jóindulatot és szeretetet egymás iránt. Ha valaki képtelen felfogni egy bizonyos igazságot, vagy küszködni kell azért, hogy megértse, forduljatok afelé beszélgetés közben a legnagyobb kedvességgel és jóakarattal...”^{*25}

„Az ember egyedüli feladata e Napon Isten kegyelmének áradásából azt a mértéket elnyerni, mi őt megilleti. Ezért hát senki ne nézze, milyen kicsiny vagy nagy a mérő.”^{*26}

A perzsiai véres események ellenére Bahá’u’lláh nemcsak azt tanította követőinek, hogy „jobb néktek, ha titeket gyilkolnak, semmint ha ti gyilkoltok”, hanem buzdította őket, hogy mutassanak példát a világi hatóságoknak való engedelmisségben: „Bár- mely országban lakozzék is bárki e népből, annak kormánya iránt engedelmesnek; őszintének és szavahihetőnek kell lennie”^{*27}.

A körülmények, melyek közepette Bahá’u’lláh elhagyta Bagdadot, drámaian bizonyították ezen alapelvek erejét. A száműzöttek kicsiny csoportja, kiknek megérkezése gyanakvást és idegenkedést váltott ki, néhány esztendő leforgása alatt a lakosság egyik legtiszteltebb és legbefolyásosabb részévé vált. Virágzó üzletekből tartották fenn magukat; becsülték őket nagylelkűségükért és viselkedésük egyenességéért; a vallási fanatizmus és erőszakosság szörnyű vádja pedig, melyet a perzsa konzuli hatóságok és a síita papság terjesztettek oly serényen, megszűnt hatással lenni. 1863. május harmadikára, mikor családjával és kíséretével kijelölt társaival és szolgálival kilovagolta városból, Bahá’u’lláh rendkívül népszerű és nagyra becsült személy lett. Az eltávozását megelőző napokban rengeteg előkelő - sokan igen távolról -, közöttük maga a tartomány kormányzója is ellátogatott a kertbe, ahol Bahá’u’lláh ideiglenesen megszállt, hogy tiszteletteljes búcsút vegyenek Tőle. Az elutazás reggelének szemtanúi megható mondatokban ecsetelik, milyen ujjongás köszöntötte, hogyan zokogtak sokan, és mennyire buzgólkodtak a török hatóságok és hivatalnokok, hogy látogatójuknak kedvébe járjanak.^{*28}

²⁴ Gleanings, 334. old.

²⁵ Gleanings, 8. old.

²⁶ Gleanings, 8. old.

²⁷ A két kijelentést ‘Abdu’l-Bahá idézi J. E. Esslemont: Bahá’u’lláh and the New Era (Wilmette, Ill., USA, Bahá’í Publishing Trust, 1987) c. művében, ill. megtalálhatók a Tablets of Bahá’u’lláh Revealed After the Kitáb-i-Aqdas (Haifa, Bahá’í World Centre, 1982) c. gyűjtemény 22-23. oldalán.

²⁸ Az események összefoglalóját adja: God Passes By, 127-157. old.

„ISTEN VÁLTOZHATATLAN HITE...”

Küldetésének bejelentését követően Bahá'u'lláh nekikezdett egy olyan gondolat részletes kifejtésének, melyet már A bizonyosság könyvében is megtalálhatunk, nevezetesen az Isten Akarata és azon fejlődési folyamat közötti kapcsolat leírásának, mely által az emberi természetben rejtő szellemi és erkölcsi adottságok kifejeződhetnek. E szál kibontása élete hátralévő három évtizedében központi helyet foglal el Írásaiban. Isten valósága, tanítja, mindig megismerhetetlen volt, és az is marad. Bármilyen szavakkal próbálják is meg leírni az emberek az isteni természetet, azok mind csak az emberi létre vonatkoznak, és minden erőfeszítésük eredménye csak a saját tapasztalatuk megragadása:

*„Messze, messze álljék a Te dicsőségedtől, mit Néked halandó ember tulajdoníthat, vagy Rólad állíthat, vagy a dicséret, mit Rólad zenghet! Bármit is írtál Te elő szolgálidnak, hogy azáltal fenségedet és dicsőségedet a legillendőbbben magasztalják, az mind csak irántuk érzett könyörületed záloga, hogy ezáltal felemelkedhessenek azon állásra, mely legbensőbb lényükre ruháztatott, vagyis hogy megismerjék önnön magukat.”*29*

*„Minden értő és megvilágosodott szív számára nyilvánvaló, hogy Isten, a megismerhetetlen Lényeg, az isteni Lény mérhetetlen magasztosságban áll fölötté minden embert jellemzőnek, úgymint testi létezés, felemelkedés és bukás, fejlődés és hanyatlás. Messze álljék dicsőségétől, hogy dicséretét emberi ajak illendően zenghesse, vagy emberi szív felfoghassa kifürkészhetetlen misztériumát. Ő mindig és mindenkor Lényegének időtlen örökkévalóságába burkolózott, és Valóságában örökre rejtve marad az emberi szem elől...”*30*

Az emberiség, mikor minden lét Teremtőjéhez fordul, azon jegyeket vagy jellemzőket tapasztalja, melyek Isten megisméltető Kinyilatkoztatásával kapcsolatosak:

*„Az Időtlen Úr megismerésének kapuja emígyen minden lény előtt bezáratván, a végtelen kegyelem Forrása ... elrendelte, hogy a Szentség ragyogó drágakövet szálljanak alá a szellem birodalmából az emberi templom magasztos formájában, s nyilvánítassanak ki mindenki előtt, hogy hirdethessék a világnak a változhatatlan Lény misztériumait, és szólhassanak elmúlhatatlan Lényegének titkairól...”*31*

*„Ezen megszentelt Tükrök egytől egyig Annak szószólói a földön, Ki a világegyetem központi Napja, Lényege és végső Célja. Tőle származik tudásuk és erejük; Belőle merítik hatalmukat. Orcájuk szépsége csupán visszatükröződése az b szépségének, Kinyilatkoztatásuk csupán jele halhatatlan dicsőségének...”*32*

²⁹ Gleanings, 4-5. old.

³⁰ Certitude, 98. old.

³¹ Certitude, 99. old.

³² Certitude, 99-100. old.

Isten Kinyilatkoztatásai egyetlen alapgondolatban sem különböznek egymástól, bár azon változó szükségletekre, melyeket korról korra szolgáltak, mindegyikük egyedi válaszokat adott:

„Isten ezen tulajdonságai sohasem ruháztattak rá csupán erre vagy arra a Prófétára, és tartattak vissza másoktól Ó, nem, Isten minden Prófétája, kedvelt, szent és kiválasztott Küldötte kivétel nélkül mind az Ó neveinek hordozója és az Ó jegyeinek megtestesülése. Csupán kinyilatkoztatásuk hőfokában, és az általuk a világba hozott fény viszonylagos erősségében különböznek egymástól..”³³

Bahá'u'lláh figyelmezteti a vallástudósokat, ne engedjék, hogy teológiai dogmák vagy más előfeltevések arra indítsák őket, hogy különbséget tegyenek Azok között, Kiket Isten azzal bízott meg, hogy fényének közvetítői legyenek:

„Óvakodjatok, ó, ti kik hisztek Isten Egységében, nehogy megkísértsen a gondolat, hogy Ügye Megnyilvánulásai között bármiféle különbséget is tegyetek, vagy hogy osztályozzátok a jeleket, melyek Kinyilatkoztatásaikat kísérték vagy bejelentették. Bizony, ez az Isteni Egység igazi jelentése, ha értitek és hiszitek ez igazságot. Legyetek benne biztosak továbbá, hogy Isten ezen Megnyilvánulásainak mindegyike, sőt minden, mi kapcsolatban van velük, és bármi, amit a jövőben kinyilváníthatnak, az mind Isten rendelése, és Akaratának és Céljának visszatükröződése...”³⁴

Bahá'u'lláh az Isteni Kinyilatkoztatások közbelépését a tavasz visszatértéhez hasonlítja. Isten Küldöttei nem csupán tanítók, bár ez elsődleges céljaik egyike. Szavaik szelleme és életpéldájuk lehatol az emberek motivációinak alapjái, és korszakos és maradandó változást indít el. Befolyásuk a megértés és emberi eredmények új birodalmát tárja fel:

„S minthogy nem lehet semmiféle közvetlen kötelék, mely az egy igaz Istent teremtéséhez kapcsolná, és semmiféle hasonlóság nem létezhet a múlandó és az Örök, az esetleges és a Tökéletes között, elrendelte, hogy minden korban és törvénykorszakban öltön testet a föld és menny királyságaiban egy tiszta és makulátlan Lélek ... A csalhatatlan vezérlés fénye által vezettetvén, s felruházván a legfelsőbb hatalommal, Ők (Isten Megnyilvánulásai) azért küldetnek, hogy szavaik lelkesítő ereje, tévedhetetlen kegyelmük áradása és Kinyilatkoztatásuk tisztító szellője által megtisztítsanak minden vágyódó szívet és fogékony lelket a földi gondok és korlátozottság üledékétől és porától. Akkor, és csak akkor fog az ember valóságában rejtőző Isteni Kincs felemelkedni ... és tudja világra bukkant dicsőségének lobogóját kitűzni az emberek szívének magaslataira.”³⁵

³³ Certitude, 103-104. old. <page 53>

³⁴ Gleanings, 59. old.

³⁵ Gleanings, 66-67. old.

Az isteni világból érkező ezen közbeavatkozás nélkül az emberi természet rabja maradna ösztöneinek és a szokásrendje által beleplántált tudatalatti előfeltevéseknek és viselkedésmintáknak:

„Megteremtven a világot és mindent, mely benne él és mozog, (Isten) ... úgy határozott, hogy az emberre ruházza azon egyedülálló rangot és képességet, hogy felismerje és szeresse Őt - egy olyan képességet, melyet az egész teremtés kiváltó mozzanatának és elsődleges céljának kell tekintsünk ... Minden egyes teremtett dolog legbensőbb valóságába behelyezte egy-egy Nevét, és felruházta a képességgel, hogy befogadhassa egy-egy jegyét. Az ember valóságába azonban belevetítette összes Nevének és tulajdonságának fényességét, és Önnön Magának tükrévé tette. Minden teremtett lény közül egyedül az ember jelöltetett ki egy ilyen nagy kegyre, egy ilyen el nem múló kegyelemre.

Ezen energiák azonban, melyekkel a mennyei vezérlet Forrása ... felruházta az ember valóságát, rejtve vannak benne, akárcsak a láng benne rejtetik a gyújtatlan gyertyában, és a fénysugár a hideg lámpásban Sugárzásukat elhomályosíthatják a világi vágyak, miként a napfényt is elfedheti a tükröt borító mocsok és por. Sem a gyertya, sem a lámpás nem gyűjthetja meg önmagát, s hasonlóképpen a tükör sem lesz soha képes arra, hogy segítség nélkül újra tisztán ragyoghasson Világos és magától értetődő, hogy amíg nem lobbantják lángra a tüzet; a lámpa nem fog világítani, és míg a mocskot el nem távolítják a tükörről, az nem tudja megmutatni a Nap arcát, sem visszatükrözni annak fényét és dicsőségét.”³⁶

Eljött az idő, mondja Bahá'u'lláh, mikor az emberiségben megérett a képesség és megadatott számára a lehetőség, hogy egész szellemi fejlődését egyetlen folyamatként lássa: „Páratlan ez a Nap, mert olyan, mint az elmúlt korok és századok gyújtópontja, és az idők sötétjébe vetődő fénysugár.”³⁷ Ebben a megvilágításban a különféle vallási hagyományok követőinek törekedniük kell arra, hogy megértsék, mit nevezett Bahá'u'lláh „Isten változhatatlan Hitének”³⁸, és meg tudják különböztetni annak központi szellemi hatóerejét azon változó töményektől és szabályoktól, melyek azért nyilatkoztattak ki, hogy megfeleljenek egy folyamatosan fejlődő emberi társadalom szükségleteinek:

„Isten Prófétái olyan orvosoknak tekintendők, Kiknek feladata a világ és népei jólétének előmozdítása, hogy az egység szellemén keresztül begyógyíthassák a megosztott emberiség sebeit ... Nem lehet csodálkozni azon, hogy az orvos által az erre a napra rendelt orvosság nem lesz azonos azzal, mit előzőleg írtak jel. Miként lehetne ez máskülönben, mikor a szenvedőt sújtó betegség mindegyik szakasza sajátos gyógymódot kíván? Hasonlóképpen, mindenkor mikor Isten Prófétái bevilágították a világot az isteni tudás ragyogó Napcsillagával, egytől egyig, s olyan módon, mely legjobban megfelelt a kor követelményeinek, arra szólították az embereket, hogy, fogadják be Isten fényét.”³⁹

³⁶ Gleanings, 65-66. old.

³⁷ Idézi Advent of Divine Justice, 79. old.

³⁸ Gleanings, 136. old.

³⁹ Gleanings, 80. old.

A felfedezés ezen folyamatában nemcsak a szív, hanem az elme is részt kell vegyen. A racionális gondolkodás képessége, tanítja Bahá'u'lláh, Isten legnagyobb ajándéka a lélek számára, „a Legfőbb Úr ... kinyilatkoztatásának jele.”^{*40} Az elme csak akkor kezdheti el az Isteni Szó és az emberiség tapasztalatai közötti kapcsolat elfogulatlan kutatását, ha megszabadítja magát az örökölt dogmáktól, lettlegyenek bár azok vallásiak vagy anyagi természetűek. Ezen az úton nagy akadály az előítélet:

„Figyelmeztessd ... az egy igaz Isten által kedvelteket, ne nézzék túl kritikus szemmel az emberek beszédét vagy írásait, hanem közeledjenek ezekhez nyitott elmével és szerető megértéssel.”^{*41}

ISTEN MEGNYILVÁNULÁSA

Ami a világ egyik vagy másik vallási rendszere híveinek gondolkodásában közös, az a meggyőződés, hogy a Kinyilatkoztatáson keresztül a lélek kapcsolatba kerül Isten világával, és ez az a kapcsolat, mely az élet igazi értelmét adja. A helyek, ahol Azok természetéről és szerepéről beszél, Akik ezen Kinyilatkoztatás hordozói, Isten Hírnökei vagy „Megnyilvánulásai”, Bahá'u'lláh legfontosabb írásai közé tartoznak, s ezekben visszatérő analógiaként jelenik meg a Nap. Míg csillagunk bizonyos jegyeiben ugyanolyan, mint a Naprendszerben lévő többi égitest, mégis különbözik tőlük, mert ő kölcsönzi nekik a fényt. A bolygók és holdak csak visszaverik azt, míg számára a sugárzás természetének elkülöníthetetlen része. Az egész Naprendszer körülötte kering, és egyes tagjait nemcsak sajátos anyagi összetételük, hanem a fény forrásával való kapcsolatuk jellege is befolyásolja.^{*42}

Hasonlóképpen, tanítja Bahá'u'lláh, a személyiség, melyet a Megnyilvánulás hordoz, egy bizonyos módon különbözik a többi emberétől, mely képessé teszi Őt arra, hogy az Isteni Kinyilatkoztatás csatornájává vagy hordozójává váljon. A történelem folyamán tapasztalt vallási zavarodottság és széthúzás egyik oka éppen az, hogy a szent könyvekben az ezen kettős állásra vonatkozó részek egymásnak látszólag ellentmondanak, mint pl. Jézus történetében.^{*43} Bahá'u'lláh így ír:

„Mindaz, ami csak a mennyekben létezik, és mi a földön található, mind-mind közvetlen bizonyossága Isten tulajdonságai és nevei benne való kinyilatkoztatásának ... A legmagasabb szinten igaz ugyanez az emberre is, aki minden teremtett dolgok közül ... egyedül választatott ki egy óriási kitüntetés dicsőségére. Mert benne belső lehetőségként olyan fokon nyilatkoztatnak ki Isten tulajdonságai és nevei, melyet egyetlen teremtett lény sem szárnyalt túl vagy haladott meg ... És minden ember közül a legkiválóbbak, a legkiemelkedőbbek és a legkitünőbbek a Valóság Napjának Megnyilvánulásai. Bizony, ezen Megnyilvánulásokon

⁴⁰ Gleanings, 164. old.

⁴¹ Gleanings, 329. old.

⁴² A téma részletes kifejtését lásd 'Abdu'l-Bahá: Some Answered Questions (Wilmette, Ill., USA. Bahá'í Publishing Trust, 1970), 163-201. old.

⁴³ vö. Jézus szavait: „Miért kérdezel engem a jóról? Csak egy van, Aki jó...” (Mt 19:17), ill. „Én és az Atya egy vagyunk (Jn 10:30).

*kívül mindenki az Ő Akaratuk működése révén él, és kegyelmük kiáradásán keresztül mozog és létezik.”*44*

A történelem folyamán a hívők meggyőződése, mely szerint saját vallásuk Alapítója egyedülálló helyet foglal el, hatalmas vitákat váltott ki Isten Megnyilvánulásának természetéről. Minthogy az ilyen spekulációkat mindenkor igencsak beszűkítette, hogy Magának az Alapítónak csak néhány töredékes és allegorikus értelmű, hitelesnek tekinthető kijelentése maradt fenn, melyben erről beszélt, a kísérlet, hogy az adott nézetet vallási dogmává kristályosítsák, inkább megosztó, semmint összekötő erővé vált. Az óriási energiák ellenére, sőt talán éppen ezek miatt, melyeket a teológiai vitákra fordítottak, ma nagy eltérések találhatók a Mohamed pontos állására vonatkozó mohamedán elképzelésekben, a keresztények is számtalan módon tekintenek Jézusra, és a buddhisták sem egységesek vallásuk Alapítójának pontos megítélésében. Miként ez több, mint nyilvánvaló, ezek és az egyéb eltérő elképzelések, melyek egy és ugyanazon rendszeren belül keletkeztek, legalább annyira erős választóvonalnak bizonyultak, mint az egyes vallások között létezők.

A fentiek miatt ahhoz, hogy Bahá'u'lláh-nak a vallások egységéről szóló tanításait megérthessük, különösen fontos azon kinyilatkoztatásainak megismerése, melyek Isten egymást követő Hírnökeire vonatkoznak, és arra a szerepre, melyet az emberiség lelki fejlődésének történetében játszanak:

„Isten Megnyilvánulásai mind kettős állással rendelkeznek. Az első a tiszta elvonatkoztatás és lényegi egység. Ezen a szinten, ha Őket egyazon névvel illeted, és ugyanazon jellemző jegyeket tulajdonítod Nekik, bizony, nem tévelyedsz le az igazság ösvényéről...

Másik állásuk az egyediség állapota, mely a létezés világra és az ottani korlátokra vonatkozik. Itt Isten minden egyes Megnyilvánulása saját egyéniséggel rendelkezik, meghatározott küldetéssel, előre megszabott kinyilatkoztatással, és különlegesen megszerkesztett korlátokkal. Mindőjüket egyéni néven illetik, sajátos jegyek jellemzik Őket, és jól körülírt küldetést töltenek be...

Második állásuk szerint ... Ők a tökéletes szolgálat, a legborzasztóbb nélkülözés és a legmagasztosabb önfeláldozás példaképei. Miként megmondattott: 'Én Isten szolgálója vagyok. Olyan ember, mint ti.' ...

Ha Isten bármely egyetemes Megnyilvánulása kijelentené: 'Én vagyok Isten', bizony igazat mondana, és semmi kétség nem férhetne hozzá. Mert ... Kinyilatkoztatásukon, tulajdonságaikon és neveiken keresztül ölt testet a világban Isten Kinyilatkoztatása, az Ő nevei és jegyei ... És ha bármelyikük emígyen szólana: 'Én vagyok Isten Hírnöke', bizony d akkor is az igazat. a kétségbevonhatatlan igazat állítaná ... Mert ilyen tekintetben Ők csupán a tökéletes Király Hírnökei, azon változhatatlan Lényegéi ... És ha e szöveget mondanák: 'Mi

⁴⁴ Gleanings, 177-179. old.

*Isten szolgálói vagyunk', ez is nyilvánvaló és tökéletesen igaz tény. Mert dk a legnagyobb szolgaság állapotában öltöttek testet, egy olyan szolgaságéban, melyre emberi lény talán soha el nem érhet. ”*45*

*„Emígyen, bármit is nyilatkoztatnak ki, vonatkozzék bár az az Istenség, Úrság, Prófétaság, Hírnökség. Védnökség, Apostolság vagy Szolgaság állására, bizony mind igaz az, és kétségnek még árnyéka sem férhet hozzá. Ezért hát ... figyelmesen meg kell vizsgálni ezen kijelentéseket, hogy a Láthatatlan Megnyilvánulásainak és a Szentség Hajnalcsillagainak egymástól eltérő kijelentései megszűnjenek zavarba ejteni a szívet és felkavarni az elmét. ”*46*

EGY FOLYTONOSAN FEJLŐDŐ CIVILIZÁCIÓ

A fenti idézetekben burkolt formában megtalálható Bahá'u'lláh Isten Megnyilvánulásainak szerepéről szóló tanításának legmeghökkenőbb mozzanata: a Kinyilatkoztatás, mondja, a civilizáció mozgatórugója. Az átformáló hatás, melyet megjelenésekor azoknak elméjére és lelkére gyakorol, akik befogadják, egy új, az Ő életpéldájuk körül lassan kikristályosodó társadalomban is testet ölt. Új vonzasközpont jelenik meg, mely meg tudja nyerni a legkülönbözőbb kulturális háttérrel rendelkező emberek lojalitását; a zene és a művészetek az eddiginél sokkal gazdagabb és kiforrottabb törekvéseket közvetítő szimbólumokkal kezdenek dolgozni; a jóról és rosszról alkotott elképzelések radikális újraértelmezése az emberi érintkezés és törvényi szabályozás új formáit hozza létre; a korábban elhanyagolt vagy ismeretlen morális kötelességérzet-formák kifejezésére új intézmények születnek: „A világban volt, és a világ Általa lett...” *47 Amint az új kultúra lassan civilizációvá kristályosodik, számtalan módon olvasztja magába az elmúlt korok eredményeit és meglátásait. A letűnt korszakok kultúrájának be nem fogadható elemei elsorvadnak, vagy a társadalom peremén élő csoportok közé szorulnak vissza. Isten Szava új lehetőségeket teremt úgy az egyéni tudatban, mind az emberi kapcsolatrendszerben:

*„Minden szó, mely Isten ajakát elhagyja, olyan hatalommal van felruházva, hogy új életet lehelhet minden emberi alakba ... Mindazon nagyszerű munkák, melyeket e világban láthatsz, az d legfensőbb és legmagasztosabb Akaratán, csodálatos és változhatatlan Célján keresztül valósulhattak meg ... És amint e ragyogó szó kiejtetik, a minden teremtett dologban ott moccanó lélekébresztő ereje megszüli azon eszközöket és módokat, melyek által e kiemelkedő eredmények elérhetők és tökéletesíthetők ... Bizony, az eljövendő időkben eleddig még soha nem hallott dolgoknak lehetsz majd tanúja. ... Minden, Isten ajakát elhagyó betű bizony minden többi betű anyja, és minden szó, melyet Ő ejt ki, Ki , 8 Isten Kinyilatkoztatás Kútfeje, minden többi szó anyja...”*48 .*

⁴⁵ Gleanings, 50-51., 52., 53-55. old.

⁴⁶ Gleanings, 56. old.

⁴⁷ Újszövetség. Jn. 1:10.

⁴⁸ Gleanings, 141-142. old.

Az Isteni Megnyilvánulások egymásra következősége, mondja Báb, olyan „folyamat, melynek kezdete nem volt, és vége sem lesz soha”.⁴⁹ Bár küldetésük korlátozott úgy időben, mind a betöltendő feladatokban, mégis mindegyikük szemes része az Isteni Erő és Akarat folyamatos és előrehaladó kibontakozásának:

„Vizsgáld meg belső szemeddel tüzetesen a Kinyilatkoztatások egymásra következő sorát, mely Ádám Megnyilvánulását a Bábéval összeköti. Tanúskodom Isten előtt, hogy mindegyikük az d Akaratának és Céljának működésén keresztül küldetett le, hogy mindöjük meghatározott Üzenet hordozója volt, hogy mindre rábízott egy Istentől elrendelt Könyv ... A Kinyilatkoztatás mértéke, mellyel felruháztattak, kétségkívül előre elhatárolt...”⁵⁰

Végül, amint a fokozatosan fejlődő civilizáció szellemi erőforrásai időlegesen kimerülnek, beköszönt a széthullás időszaka, amint ezt a fizikai világban is mindenhol tapasztalhatjuk. Újra a természeti hasonlatokhoz fordulva, Bahá'u'lláh a fejlődésben beálló ezen megtorpanást a tél beköszöntééhez hasonlítja. Az erkölcsi életerő lehanyatlak, akárcsak a társadalmi összetartás. Olyan kihívások, melyeket korábban könnyedén legyőztek volna, vagy a felfedezések és új eredmények táptalajává váltak volna, most áthághatatlan falként tornyosulnak. A vallás elveszti fontosságát, a kísérletezgetés egyre inkább szétaprózódik, tovább fokozva a társadalmi megosztottságot. Az élet értelméről és értékéről alkotott elképzelések elbizonytalanodása egyre nagyobb idegességet és zavarodottságot kelt. Saját korunk ilyenén állapotáról Bahá'u'lláh a következőképpen szól:

„Jól látjuk, miként vergődik az embert faj nagy és kiszámíthatatlan betegségek közepette. Látjuk sorvadozni betegágyán, törődötten és kiábrándultan. Azok, akiket megrészegített az öncsalás, magukat közéje és az isteni és csalhatatlan Orvos közé tolták. Nézd, miként hálózták be az összes embert, magukat is beleértve, cselszövényeikkel. A betegség okát ők fel nem fedhetik, a gyógyírról mit sem tudnak. Az egyenesről azt képzelik, hogy görbe, barátjukat pedig ellenségüknek hiszik.”⁵¹

Mikor a mennyei ihlet beteljesítette a célt, melyért küldetett, a folyamat újrakezdődik. Isten új Megnyilvánulása jelenik meg, és az emberiség megébredésének és civilizálttá tételének következő korszakához nagyobb isteni ösztönzést hoz:

„Tekintsd az órát, melyen Isten legfőbb Megnyilvánulása felfedi Magát az embereknek. Mielőtt ez elérkezne, az Időtlen Lény, Aki még ismeretlen előttük, és még nem ejtette ki Isten Szavát, Önmagában Mindenek Tudója egy olyan világban, ahol még nem él ember ki felismerte volna. Bizony, a Teremtő Ő, teremtés nélkül ... igen, az a Nap ez, melyről

⁴⁹ idézi Shoghi Effendi: The World Order of Bahá'u'lláh: Selected Letters (Wilmette, ill. USA Bahá'í Publishing Trust 1982), 117 old.

⁵⁰ Gleanings, 74. old. A bahá'í iratokban az „Ádám” szó két szimbolikus jelentésben szerepel. Az egyik az emberi faj felemelkedésére utal, a másik pedig Isten első Megnyilvánulását jelöli.

⁵¹ Gleanings, 213. old.

megíratott: 'Kie' lészen a Királyság ezen a Napon?' És senki nem találtathatik, aki kész lenne feleletet adni!''^{*52}

Míg az emberiség egy része el nem kezd válaszolni az új Kinyilatkoztatásra, és egy új szellemi és társadalmi minta nem kezd testet öltetni, az emberek lelkiileg és erkölcsileg a korábbi mennyei adományok utolsó morzsáin tengődnek. A társadalom rutinszerű feladatait elvégzik vagy sem; a törvényeket betartják vagy megszegik; a társadalmi és politikai kísérletezgetés fellángolhat vagy kihunyhathat; de a hit gyökere - mely nélkül egyetlen társadalom sem létezhet sokáig - már nem képes új erőt magába szívni.

A „korszak”, avagy a „világ végén” a lelkiekben gazdagok újra az Alkotó Forráshoz kezdenek fordulni. Bármilyen suta vagy nyugtalanító is lehet ez a folyamat, bármilyen kifinomulatlan vagy szerencsétlen némely lehetőség, mellyel próbálkoznak, az ilyen kutatás ösztönös válasz arra a felismerésre, hogy óriási szakadék nyílt meg a társadalom rendezett életében.^{*53} Az új Kinyilatkoztatás hatása, mondja Bahá'u'lláh, egyetemes, és nem korlátozódik Isten gyűjtőpontot képező Megnyilvánulásának életére és tanításaira. Bár nem értik őket, ezek a hatások lassan beleszővődnek az emberi kapcsolatrendszerekbe, feltárván a népszerű elképzelésekben és a társadalomban meghúzódó ellentmondásokat és erősítvén a megértésre irányuló kutatás intenzitását.

Bahá'u'lláh tanításai szerint a Megnyilvánulások egymásutánisága a lét elválaszthatatlan dimenziója, és ez így lesz mindaddig, míg csak a világ áll: „Leküldötte Isten az Ő Küldötteit, hogy legyenek utódai Mózesnek és Jézusnak, és hasonlóképpen fog cselekedni 'a végig, melynek nincsen vége'”.^{*54}

ISTEN NAPJA

Mi az emberi tudat fejlődésének célja Bahá'u'lláh szerint? Az örökkévalóság perspektívájából szemlélve az, hogy Isten egyre tisztábban lássa tökéletességeit teremtésének tükrében, és, Bahá'u'lláh szavai szerint:

„hogy önmagában, önmagán keresztül és Ura Megnyilvánulásában minden ember tanúbizonyságot tehessen, hogy nincs Isten Rajta kívül, és hogy ezáltal minden ember eljuthasson a valóságok legmagasabb csúcsára, mígnem senki nem fog semmi másra figyelmezn, csak arra, hogy Istent láthatja meg ott.”^{*55}

⁵² Gleanings, 151. old.

⁵³ lásd Bahá'u'lláh: The Seven Valleys and The Four Valleys (Wilmette, Ill., USA. Bahá'í Publishing Trust, 1986), 6-7. old.: „És igen, bár a bölcs számára szégyenletes, hogy az Urak Urát a porban kívánja fellelni, mégis hatalmas erőt ad ez a keresésben”.

⁵⁴ idézi World. Order of Bahá'u'lláh, I 16. old.

⁵⁵ Seven Valleys, 1-2. old.

Civilizációtörténeti megközelítésben Isten egymás után megjelenő Megnyilvánulásainak célja az volt, hogy előkészítsék az emberi tudatot a faj egyetlen egységgé, élő organizmussá való egyesülésére, mely képes lesz a kollektív jövő felelősségét felvállalni. „Ő, Ki Urad, a Mindenek Felett Irgalmas, szívében azt a vágyat élteti, hogy az egész emberi fajt egyetlen lélekként és egyetlen testként láthassa.”^{*56} - írja Bahá’u’lláh. Amíg az emberiség nem fogadja el szerves együvé tartozásának gondolatát, még jelen problémáira sem fog gyógyírt találni, nemhogy a jövőbeliekre: „Az emberiség jóléte, békéje és biztonsága elérhetetlen, hacsak és mígnem egysége szilárdan meg nem alapíttatik.”^{*57} Csak egy egyesült globális társadalom képes gyermekeinek megadni azt a belső biztonságérzetet, melyre Bahá’u’lláh egyik imájában utal: „Bármit is írtál Te elő szolgálidnak, hogy ezáltal fenségedet és dicsőségedet a legillendőbbben magasztalják, az mind csak irántuk érzett könnyörületed záloga, hogy ezáltal felemelkedhessenek azon állásra, mely legbensőbb lényükre ruházott, vagyis hogy megismerjék önnön magukat.”^{*58} Az emberiség paradox módon csak akkor lesz képes tökéletesen érvényre juttatni különbözőségét és egyediségét, ha eléri az igazi egység állapotát. Ez az a cél, melyet Isten összes történelemből ismert Megnyilvánulása szolgált az „egy akol és egy pásztor”^{*59} Napja. Ennek elérése, monda Bahá’u’lláh, azon civilizációs lépcsőfok, mely előtt most állunk.^{*60}

Az egyik legsokatmondóbb analógia, melyet nemcsak az ó, hanem Előtte már a Báb írásaiban is megtalálhatunk, az emberi faj és az egyes emberi lény életfázisai között párhuzam. Kollektív fejlődése folyamán az emberiség olyan lépcsőfokokon haladt keresztül, melyek a csecsemő-, a gyermek- és a tizenéves korra emlékeztetnek, és éppen most kezdjük el érezni, mit jelent a kollektív felnőtté válás, mely olyan képességeket és lehetőségeket vetít elénk, melyekről ma még csak a leghomályosabb elképzeléseink lehetnek.

Ezen háttérből kiindulva, nem nehéz megérteni, miért fekteti Bahá’u’lláh tanításaiban a legnagyobb hangsúlyt az egység gondolatára. Az emberiség együvé tartozása a most kezdődő korszak alapeszméje, az a zsinórmérték, melyhez a világ állapotának jobbítását célzó összes javaslatot mérni kell. Csak egyetlen emberi faj létezik, hangsúlyozza; azok az örökül kapott elképzelések, miszerint egy bizonyos faji vagy etnikai csoport valamilyen tekintetben felsőbbrendű a többinél, nélkülöz minden alapot. Hasonlóképpen, minthogy Isten összes Megnyilvánulása az egyetlen Isteni Akarat közvetítőjeként szolgált, Kinyilatkoztatásai is az egész faj kollektív örökségét képezik; minden egyes ember jogos örököse a szellemi hagyomány egészének. A bármilyen előítéllethez való ragaszkodás sérti a társadalom létérdekeit, és szembeszegül az erre a korszakra rendelt Isteni Akaratnak:

„Ó, vetekedő népei és nemzetségei a földnek! Fordítsátok arcotok az egység felé, és hagyjátok, hadd ragyogja be azt fénye. Gyűljetek össze, és Isten kedvéért határozzátok el, hogy kigyomlálotok magatok közül mindent, mi a közöttetek lévő pörlekedés forrása ... Semmi kétség nem lehet, hogy a világ népei, bármilyen fajhoz vagy valláshoz tartozzanak is,

⁵⁶ Gleanings, 214. old.

⁵⁷ Gleanings, 286. old.

⁵⁸ Gleanings, 4-5. old.

⁵⁹ Újszövetség. Jn. 10:16.

⁶⁰ Bahá’u’lláh-nak az emberi faj nagykorúsodásáról való tanításainak kifejtését lásd World Order of Bahá’u’lláh, 162-163., ill. 202. old.

*ihletüket egyetlen mennyei Forrásból nyerik, és egy Isten alattvalói. A parancsolatok közötti különbségek, melyek szerült élnek, azon változó igényekből és szükségletekből fakadnak, melyek a Kinyilatkoztatás korszakában fennállottak. Mindannyiukat, néhány kivételével, melyek emberi elferdítés művei, Isten rendelte el, és Akaratának és Céljának visszatükröződései. Emelkedjétek hát fel, és a hit erejével felvértezve zúzzátok szét hiábavaló képzelgések isteneit, melyek a viszály magvetői köztetek... ”*61*

Az egység gondolata vezérfonalként húzódik végig Bahá'u'lláh írásain: „Ím, felépült az egység temploma; ne tekintsétek hát egymást idegennek.”*62 „Társalogjatok minden vallás követőjével a barátság és testvérség szellemében.”*63 „Egy fa gyümölcsei vagytok, és egy ág levelei.”*64

Az emberiség nagykorúsodása a társadalom szervezetének fejlődésében jut kifejeződésre. A családból és különböző, abból származó közösségekből kiindulva, az emberi faj változó sikerrel fejlesztett ki olyan társadalmakat, melyek a nemzetségen, a törzsön, a városállamon, és időben hozzánk legközelebb a nemzeten alapultak. Ez az egyre szélesebb és bonyolultabb társadalmi közeg serkenti az emberi képességeket, lehetőséget teremt kibontakoztatásukra, ez pedig újra és újra megváltoztatja a társadalom szövetét. Az emberiség felnőttkorba érése ezért a társadalmi rend teljes átalakulását kell maga után vonja, egy olyat, mely képes az emberi faj egész változatosságát magában foglalni, és javára fordítani az évezredek kulturális tapasztalatai által kifinomított képességeket és meglátásokat:

*„Ez a Nap, mikoron Isten legnagyobb kegyei kiáradtak az emberekre, a Nap, mikoron leghatalmasabb kegyelme béoltatott minden teremtett dologba. Kötelessége ezért hát a világ minden népének, hogy kibéküljenek egymással, és tökéletes békében és egységben lakozzanak Isten gondoskodása és szerető kedvessége Fájának árnyékában ... A mai rend kárpítja hamarosan felgöngyölítettik és új terítettik le helyébe. Bizony, igazat beszél a te Urad és Ő a láthatatlan dolgok tudója.”*65*

A társadalom átalakításának és a világegység elérésének fő eszköze, tanítja Bahá'u'lláh, az igazságosság érvényre jutása az emberiség dolgainak intézésében. E gondolat központi helyet foglal el Kinyilatkoztatásában:

*„Az emberek fénye az igazságosság. Ne oltsd ki hát azt az elnyomás és zsarnokság gonosz szelével. Az igazságosság célja, hogy megjelenjék az emberek közt az egység. Az isteni bölcsesség óceánja zúg e magasztos szóban, s lényegi jelentését a világ minden könyve sem fogadhatja be...”*66*

61 Gleanings, 217. old.

62 Tablets, 164. old.

63 Gleanings, 95. old.

64 Tablets, 164. old.

65 Gleanings, 6-7. old.

66 Tablets, 66-67. old.

Későbbi írásaiban Bahá'u'lláh kifejtette, mit jelent az emberiség kollektív nagykorúsága: „A nők és férfiak mindig egyenrangúak voltak Isten színe előtt, és a jövőben is mindenkor azok maradnak”.^{*67} A civilizáció előre menetele megkívánja, hogy a társadalom úgy szervezze meg magát, hogy ezt a tényt teljességgel visszatükrözhesse. A Föld erőforrásai az egész emberiség tulajdonát képezik, nem csak egyetlen népét. A közös gazdasági jóléthez adott különféle mértékű hozzájárulás megfelelő jutalmat és elismerést érdemel, de a gazdagság és szegénység végleteit, melyek a föld legtöbb népét sújtják, az általuk hirdetett társadalmi és gazdasági eszméktől függetlenül el kell törölni.

A KIRÁLYOKHOZ INTÉZETT LEVELEK

Bahá'u'lláh a fentiekben idézett írások legtöbbjét megújult üldöztetés közepette nyilatkoztatta ki. A száműzöttek Konstantinápolyba való érkezése után hamarosan kiderült, hogy az utazása alatt Reá záporozó tisztelet csak lélegzetvételnyi szünet volt. A török hatóságok döntése a „bábí” vezetőnek és társainak a birodalom távoli tartományába történő száműzése helyett a fővárosba való hívásáról fokozta a veszélyérzetet a perzsa kormány képviselőiben.^{*68} Félvén, hogy megismétlődnek a bagdadi események, és ez alkalommal nemcsak a török kormány befolyásos tagjainak szimpátiáját, hanem esetleg aktív támogatását is elnyerik a száműzöttek számára, a perzsa nagykövet kampányba kezdett eltávolításukért. Azzal érvelt, hogy egy új vallásos üzenet elterjedése a fővárosban politikai és vallási bonyodalmakat eredményezne.

A török kormány kezdetben erőteljesen ellenállt a nyomásnak. Ali pasa, a főminiszter nyugati diplomaták előtt kijelentette, hogy Bahá'u'lláh „kiemelkedő, példamutató magaviseletet tanúsító, igen szerény és nagyon méltóságteljes személyiség”, tanításai pedig „nagybecsűek”, mert a birodalom zsidó, keresztény és mohamedán alattvalóit megosztó vallási eredetű ellenségeskedéssel szemben hatnak.^{*69}

A tiszteletet azonban fokozatosan neheztelés és gyanakvás váltotta fel. A török birodalomban a politikai és gazdasági hatalmat olyan udvari tisztségviselők gyakorolták, akik néhány kivételtől eltekintve alig, vagy egyáltalán nem voltak tehetségesek. A kormánygépezet működését a megvesztegetés olajozta, és a főváros mágnesként vonzotta a birodalom minden részéből, sőt annak határain kívülről is a kegyeket és befolyást keresők hordáit. Elvárták,

⁶⁷ Women: Extracts from the Writings of Bahá'u'lláh. 'Abdu'l-Bahá, Shoghi Effendi and the Universal House of Justice (Thornhill, Ontario, Bahá'í Publications Canada, 1986), 26. old.

⁶⁸ Bahá'u'lláh-t a Portán uralkodó körülmények szokatlan egybeesése tette kimondottan szimpatikussá a török kormány szemében, s biztosította egyben, hogy Konstantinápoly ne hajljon meg a perzsa nyomás előtt. A bagdadi kormányzó, Namiq pasa elkel levelekben számolt be a fővárosnak az előkelő perzsa száműzött jelleméről és befolyásáról. <page 54>

'Abdu'l-Aziz szultán kíváncsiságát felkeltették e jelentések, aki, bár a szunnita iszlám kalifája volt, misztikus keresőnek tartotta magát. Más oldalról ugyan, de hasonlóan fontosnak bizonyult főminiszterének, 'Alí pasának a reakciója. Az ő szemében, aki a perzsa nyelv és irodalom kiemelkedő tudósa és a török államigazgatás jövőbeli megreformálója volt, Bahá'u'lláh igen szimpatikus bölcset volt. A szimpátia és kíváncsiság eme összjátékának volt az eredménye, hogy a török kormány Bahá'u'lláh-t a fővárosba invitálta, ahelyett, hogy távolabbi városba száműzte volna, vagy kiadta volna a perzsa hatóságoknak, amint azt az utóbbiak szorgalmazták.

⁶⁹ Az osztrák nagykövet, von Prokesch-Osten gróf jelentésének teljes szövegét lásd De Gobineau márkíhoz intézett, 1886. január 10-i keltezésű levelében, idézi: The Bábí and Bahá'í Religions, 186-187. old.

hogy a más országokból vagy a vazallus területekről érkező fontos személyiségek megérkezésük után késlekedés nélkül csatlakozzanak a pasák és miniszterek fogadószobáiban tolongó kegyesök hadához. A legrosszabb hírnévnek a kifinomultságukról és gátlástalanságukról hírhedt, egymással versengő perzsa politikai száműzött-csoportok örvendtek.

Barátai elkeseredésére, akik biztatták, hogy használja ki a hazája kormánya elleni ellenséges hangulatot és a szimpátiát, mit saját szenvedései kiváltottak, Bahá'u'lláh nyilvánvalóvá tette, hogy nem kíván kegyért folyamodni. Bár számos vezető személyiség tett Nála udvariassági látogatást a részére kijelölt rezidencián, Bahá'u'lláh nem használta ki az ezek által nyújtott lehetőségeket. b a szultán vendégeként van Konstantinápolyban, mondta, és lelki és erkölcsi kérdésekkel foglalkozik.

Mirzá Husayn Khán, a perzsa nagykövet sok évvel később visszaemlékezvén a török birodalomban töltött kiküldetésére, és panaszkodván arról a rossz érzésről, mit honfitársainak mohósága és megbízhatatlansága kiváltott, meglepően őszinte tisztelettel adózott annak a példának, amit Bahá'u'lláh viselkedése rövid időre meghonosított.^{*70} Ott-tartózkodása alatt kollégáival együtt azonban ravaszul kihasználta a helyzetet arra, hogy Bahá'u'lláh viselkedését az állam közbiztonsága és vallása ellen irányuló titkos politikai befolyásolási törekvésként, összeesküvésként állítsa be. A rájuk nehezedő nyomás alatt a török hatóságok végül beleegyeztek, hogy Bahá'u'lláh-t és családját Drinápolyba (Edirnébe) száműzzék. A döntést sietve, egy kivételesen zord tél közepén hajtották végre. Az új helyen a száműzöttek egy hosszú, szenvedésekkel teli esztendő tényszerültek eltölteni, alkalmatlan körülmények között elszállásolva, meleg ruha és egyéb téli felszerelések nélkül. Világossá vált, hogy bár semmivel nem vádolták őket, és védekezésre sem kaptak lehetőséget, önkényesen politikai foglyokká nyilvánították őket.

Vallástörténeti szempontból Bahá'u'lláh egymást követő száműzetése Konstantinápolyba majd Drinápolyba meghökkentő szimbólum rangjára emelkedett. Először fordult elő, hogy Isten egyik Megnyilvánulása, egy olyan vallási rendszer Megalapítója, mely csakhamar az egész földkerekségen elterjedt, átkelt az Ázsiát Európától elválasztó keskeny tengerszoroson, és a „Nyugat” földjére lépett. Az összes többi nagy vallás Ázsiában született, és Alapítójuk sem hagyta el azt soha. Utalván arra, hogy a múlt törvénykorszakai, különösképpen Ábrahámé, Krisztusé és Mohamedé legfontosabb civilizációteremtő hatásukat nyugat felé történő terjeszkedésük alatt fejtették ki, Bahá'u'lláh megjövendölte, hogy ugyanez fog lejátszódni a jelenben is, de sokkalta magasabb fokon: „Kinyilatkoztatásának Fénye Keleten kelt fel; uralmának jelei Nyugaton mutatkoztak meg. Fontoljátok ezt meg szívetekben, ó, emberek...”^{*71}

Mindezek fényében talán nem meglepő, hogy Bahá'u'lláh miért választotta ezt a pillanatot arra, hogy küldetését, mely a Közel-Keleten lassan elnyerte a bábik támogatását, nyilvánosan is bejelentse. A bejelentés egy sorozat levél útján történt meg, melyek a vallástörténet

⁷⁰ Revelation, II. kötet, 399. old.

⁷¹ Tablets, 13. old.

legfigyelemreméltóbb alkotásai közé tartoznak. Bennük Isten Megnyilvánulása szól „a világ Királyaihoz és Uralkodóihoz”, bejelentvén nekik Isten Napjának hajnalhasadását, utalván azokra az akkor még megfoghatatlan változásokra, melyek világszerte erőt gyűjtöttek, és felszólítván őket, hogy Isten és az emberek bizalmasaiként álljanak ki és szolgálják az emberi faj egységesítésének ügyét. A tisztelet miatt, melyben őket alattvalóik tömegei részesítik, és feltétlen uralmuk okán, melyet legtöbbjük gyakorol, hatalmukban áll, mondja Bahá'u'lláh, hogy segédkezzenek annak megvalósításában, amit Ő a „Legnagyobb Békének” nevezett, és egy olyan világrendet jelent, melyet az egység hat át, és az isteni igazságosság mozgat.

A modern olvasó csak nagy nehézségek árán tudja érzékelni azt az erkölcsi és intellektuális atmoszférát, melyben a múlt századi uralkodók éltek. Életrajzaikból és magánlevelezésükből kiderül, hogy kevés kivétellel istenfélők voltak, vezető szerepet töltöttek be országaik lelki életében (gyakran mint az államvallás feje), és meg voltak győződve a Biblia és a Korán tévedhetetlen igazságáról. A hatalmat, mellyel legtöbbször rendelkeztek, egyenesen ezen Szent Iratok bizonyos verseinek isteni felhatalmazására vezették vissza, s erről igen szívesen értekeztek. Ők voltak az Úr felkentjei. Az „utolsó napok” vagy „Isten Királysága” számukra nem mítosz vagy allegória voltak, hanem igazságok, melyeken az egész erkölcsi rendszer alapult, és melyek eljövetelekor Isten felszólítja őket, hogy adjanak számot sáfárkodásukról.

Bahá'u'lláh levelei ezen lelki világhoz szólnak: .

„Ó, Föld Királyai! Ím, eljött, Ki mindenek egyedüli Uralkodója. Istené a Királyság, a mindenható Védelmező, az Önmagától Valóé ... Olyan Kinyilatkoztatás ez, melyhez mit bírtok, nem mérhető, ó, bárcsak megértenétek ...

Vigyázzatok, nehogy a dölyf megakadályozzon a Kinyilatkoztatás Forrásának felismerésében, máskülönben e világ dolgai fátyolként zárnak el Attól, Ki a mennyország Teremtője ...

*Isten igazságosságára! Nem kívánjuk magunknak királyságaitokat. Küldetésünk az, hogy az emberek szívét hódítsuk meg, s ott építsük fel trónusunkat... ”*72*

„Tudjátok, hogy a szegények Isten bizalmának zálogai közöttetek. Óvakodjatok, nehogy méltatlanná váljatok e bizalomra igaztalanul bánván véltük, s a hűtlenek útját járjátok. Bizonyossággal felszólítottok majd a számadásra a napon, mikor felállítatik az Igazság Mérlege, a napon, mikor mindenkinek megadatik az őt megillető mérték, s minden ember, legyen bár szegény vagy gazdag, cselekedetei megméretnek...

Vizsgáljátok meg Ügyünket, érdeklődjétek afelől, mik Velünk megestek, döntsetek igazságosan Közöttünk és elleneink között, és bánjatok méltányosan felebarátaitokkal. Ha a

⁷² Gleanings, 210., 211., 212. old.

*zsarnok kezét meg nem állítjátok, ha az elesettek jogait meg nem védelmezték, mi jögn kérkedtek az emberek előtt?... ”*73*

*„Ha nem figyelmezték a tanácsokra ... miket ez Üzenetben kinyilatkoztattunk, Isten büntetése minden irányból lezúdul majd rátok, és kimondatik ellenetek igazságának ítélete. Azon a napon nem lesz hatalmatok, hogy Ellen 4 szegüljete, és rá fogtok döbenni saját tehetetlenségetekre...”*74*

A „Legnagyobb Béke” látomása semmiféle reakciót nem váltott ki a tizenkilencedik századi uralkodókból. A nacionalista felfuvalkodottság és birodalmi terjeszkedés nemcsak a királyokat nyerte meg a nyugati triumfalizmus hirdetőinek, hanem a parlamentek tagjait, a tudósokat, az újságokat és a fő vallások vezetőit is. A társadalmi változásokra tett javaslatok, akármennyire érdekeken felül állók és idealisták is voltak, hamarosan a dogmatikus materializmus által felszínre dobott számos ideológia egyikének vagy másikának hálójába kerültek. Keleten az iszlám világ, melyet megigézett a saját maga által hirdetett tan, hogy ő képvisel mindent, melyet az emberiség valaha is tudott vagy megtudhat Istenről és az igazságról, egyre mélyebbre süllyedt a tudatlanságba, levertségbe és egy olyan emberi faj elleni komor ellenérzésbe, mely nem volt hajlandó elismerni ezt a szellemi felsőbbrendűséget.

MEGÉRKEZÉS A SZENTFÖLDRE

A korábbi bagdadi események tükrében meglepő, hogy a török hatóságok nem számoltak azzal, mi fog történni, ha Bahá’u’lláh-t egy másik tartományi fővárosba küldik. A megérkezését követő egy éven belül a fogoly először felkeltette a tartomány intellektuális és politikai életében jelentős szerepet játszó személyiségek érdeklődését, majd pedig elnyerte rajongó csodálatukat. A perzsa konzulátus képviselőinek megdöbbenésére a legodaadóbbak közé tartozott Khurshid pasa, a tartomány kormányzója és a Shaykhu’l-Islám, a szunniták vallási vezetője. Vendéglátói és a közvélemény szemében a száműzött morálfilozófus és szent volt, Kinek tanításai nemcsak saját életpéldájában tükröződtek vissza, hanem azokban a változásokban is, melyek a perzsa zarándokok sorában váltak észrevehetővé, akik idesereglettek a török birodalom távoli sarkába, hogy találkozhassanak Vele.*75

E váratlan fejlemények meggyőzték a perzsa nagykövetet és kollégáit arról, hogy csak idő kérdése, mikor válik a bahá’í mozgalom, mely továbbra is terjedt Perzsiában, jelentős tényezővé a szomszédos rivális birodalomban is. A roskadozó Törökországnak ebben az időben egyszerre kellett harcolnia az Oroszország részéről megnyilvánuló hódító szándék, a belső lázadások, és azon megújuló kísérletek ellen, melyekkel a felszínen udvarias angolok és osztrákok kíséreltek meg leszakítani bizonyos területeket a Birodalom testéről. Az európai tartományokban uralkodó általános bizonytalanság új és nyomatékosító indokként támasztotta alá a perzsa nagykövet kérését, hogy küldjék a száműzötteket egy távoli

⁷³ Gleanings, 250. old.

⁷⁴ Gleanings, 251., 252. old.

⁷⁵ Az események leírását lásd: Revelation, III. kötet, különösen a 296. és 331. oldala.

településre, ahol Bahá'u'lláh többé nem tud kapcsolatba kerülni sem török, sem nyugati befolyásos körökkel.

Mivel a török külügyminiszter, Fu'ád pasa a Bahá'u'lláh megdöbbenő hírnevéről szóló hírral tért vissza Drinápolyból egy ottani látogatásáról, ez indokoltta tette a perzsa nagykövetség kérését. Ebben az atmoszférában a kormány hirtelen úgy határozott, hogy vendégét szigorú elzárásra ítéli. Bahá'u'lláh házáat egy hajnalon minden figyelmeztetés nélkül katonák vették körül, és felszólították a száműzötteket, hogy készüljenek fel ismeretlen helyre történő elszállításukra.

A végső száműzetés helyszínéül a szentföldi tengerparton fekvő komor Akkó (Acre) városát szemelték ki, mely birodalomszerte hírhedt volt rossz klímájáról és döglletes betegségeiről. Akkó börtönváros volt, elvetemült gonosztevők utolsó állomása, lassított halálos ítélet. 1868 augusztusában odaérkezvén, Bahá'u'lláh-ra, családtagjaira és a Vele együtt száműzöttek csoportjára két év szenvedésekkel és megaláztatásokkal terhes várfogság, utána pedig egy ottani kereskedő közeli házában töltendő háziőrizet várt. A babonás helybélieket nyilvános prédikációkban figyelmeztették, nehoyszóba álljanak „a perzsa istennel”, Akit úgy festettek le, mint a közrend ellenségét és istentelen és erkölcstelen tanok hirdetőjét. Ilyen előzmények után az ottaniak hosszú ideig szóba sem mertek állni a foglyokkal. A nélkülözések és egyéb megpróbáltatások közepette a száműzöttek kicsiny csoportjából többen is meghaltak.^{*76}

Visszatekintve a legfurcsább iróniának hat, hogy a befolyását megtörni kívánó vallási és világi ellenségei nyomására választották ki Bahá'u'lláh kényszertartózkodásának színhelyéül éppen a Szentföldet. Palesztina, melyet a nagy monoteista vallások közül három is úgy tisztel, mint azt a helyet, ahol az isteni és emberi világ metszi egymást, akkor, akárcsak előtte már többezer éve, különleges helyet foglalt el az emberi várakozásokban. Csupán néhány héttel Bahá'u'lláh Akkóba való érkezése előtt hajóztak el a Szentföld felé a német protestáns templomos mozgalom vezetői (nem tévesztendő össze a középkori azonos nevű lovagrenddel - a ford.), hogy a Kármel-hegy lábánál megalapítsák településüket, ahol köszönteni szerették volna Krisztust, Kinek közeli visszatérését várták. Kicsiny házaik ajtajának szemöldökfája fölött, melyek az öblön keresztül Bahá'u'lláh akkói börtönére néznek, sok helyen ma is látható a felirat: „Der Herr ist nahe” (Az Úr közel).^{*77}

Bahá'u'lláh Akkóban tovább folytatta az uralkodókhöz intézett levelek kinyilatkoztatását, melyet még Drinápolyban kezdett el. Sok levél intett Isten fenyegető ítéletére, ha nemtörődöm módon és rosszul kormányoznak. Olyan figyelmeztetések ezek, melyek drámai beteljesedése nagy vitákat váltott ki a Közel-Keleten. Például kevesebb, mint két hónappal azután, hogy a száműzöttek a börtönvárosba érkeztek, Fu'ád pasát, a török külügyminisztert, akinek félretájékoztatása szerepet játszott Bahá'u'lláh száműzetésében, hirtelen leváltották, és szívrohamban elhunyt Franciaországban. Az eseményt annak megjövendölése kísérte, hogy

⁷⁶ Az élmény részletesebb leírását adja God Passes By, 180-189. old.

⁷⁷ Az 1850-es években két német vallási vezető, Christoph Hoffmann és Georg David Hardegg vettek részt a „Templomosok társaságának” létrehozásában, melynek célja egy település vagy települések létrehozása volt a Szentföldön, mely(ek) előkészítenék az utat Krisztusnak, mikor visszatér. Németországot 1868. augusztus 6-án maguk mögött hagyva a csoport 1868. október 30-án érkezett meg Haifába, két hónappal Bahá'u'lláh után.

kollégáját, Ali pasát, a miniszterelnököt is hamarosan menesztik, a szultánt megbuktatják, majd meghal, és a Birodalom európai területei elvesznek. A beteljesedés nem váratott sokáig magára.^{*78}

III. Napóleont a hozzá intézett levél arra figyelmeztetette, hogy amiért nem őszinte és hatalmát rosszra használja fel, „tetteid miatti büntetésként királyságod felbomlásba taszítottatik, és birodalmad kiesik kezedből,... Elbizakodottá tett csillogásod? Életemre! Nem fog az sokáig tartani...”^{*79} A katasztrofális francia-német háborúról és III. Napoleon ezt követő bukásáról, mely kevesebb, mint egy évvel a levél kinyilatkoztatása után következett be, Alistair Horne, a tizenkilencedik századi francia politikatörténet kutatója a következőképpen ír:

„A történelem talán soha nem nyújtotta megdöbbentőbb példáját annak, amit a régi görögök peripeteiának, a görög magasából való iszonyú bukásnak neveztek. A modern idők egyetlen, a felszínes dicsőség és csillogó anyagi eredmények fényében sűtkérező nemzete sem szenvedett el soha ennél rosszabb megaláztatást ilyen rövid idő alatt.”^{*80}

Azon váratlan európai események előtt néhány hónappal, melyek során a fiatal olasz királyság elfoglalta a Pápai államot és anektálta Rómát, egy IX. Piuszhoz intézett Üzenet felszólítja a főpapot, hogy- „Hagyd országod a királyokra, és orcád a Királyság felé emelve lépj elő hajlékodból ... Légy olyan, mint Urad volt valaha. ... Bizony, eljött az aratás ideje, és a dolgok elválasztattak egymástól. Isten azt, mit jobb felől tett, az igazság edényeibe helyezte, és a tűzrevalót a tűzbe hajította...”^{*81}

I. Vilmos porosz királyt, kinek seregei oly elsöprő győzelmet arattak a francia-porosz háborúban, Bahá'u'lláh a Kitáb-i-Aqdas-ban figyelmeztette, hogy okuljon III. Napoleon bukásából, és ne engedje, hogy a görög visszatartsa őt az új Kinyilatkoztatás befogadásától. Bahá'u'lláh ugyanakkor előre látta, hogy a német császár nem fog válaszolni a figyelmeztetésre, ezt ugyanannak a könyvnek egy későbbi, vészjósló bekezdése is bizonyítja:

„Ó, Rajna partjai! Láttuk, miként borít titeket alvadt vér, meri a megtorlás kardja emeltetett ellenetek; és még egyszer lecsap az majd rátok. És halljuk Mi Berlin jajszavát, bár ma még tündöklő dicsőség a része.”^{*82}

Meglepően eltérő hangvételű viszont két másik fontos Üzenet, melyet Viktória angol királynőhöz^{*83} és „Amerika uralkodóihoz és az ottani Köztársaságok Elnökeihez” címzett. Az

⁷⁸ Az 1877-78-as orosz-török háborúban az európai területeket ért pusztításról lásd Bahá'u'lláh: The King of Glory, Addendum III., 460-462. old.

⁷⁹ Epistle, 51. old.

⁸⁰ Alistair Horne, The Fall of Paris (London, Macmillan, 1965), 34. old.)

⁸¹ Idézi Shoghi Effendi The Promised Day is Come (Wilmette, Ill., USA, Bahá'í Publishing Trust, 1980) 32-33. old.

⁸² Idézi Promised Day, 37. old.

⁸³ idézi Promised Day, 35. old.

előbbi dicséri az úttörő példát, hogy a Brit birodalom eltörölte a rabszolgaságot, és elismerően szól a képviseleti kormányzás elvéről. Az utóbbi, mely Isten Napjának bejelentésével kezdődik, egy olyan felszólítással, gyakorlatilag felhatalmazással zárul, mely példa nélkül álló a levelek sorában: „Az igazság kezével gyógyítsátok össze, mi eltörött, és Uratok, a Parancsoló, a Mindenek Felett Bölcs parancsolatainak vaspálcájával zúzzátok össze a pöffeszkedő zsarnokot.”^{*84}

A VALLÁS, MINT FÉNY ÉS SÖTÉTSÉG

Bahá'u'lláh a legkeményebben azon korlátokat kárhoztatja, melyeket a szervezett vallás a történelem folyamán az emberiség és Isten Kinyilatkoztatásai közé állított. A közkeletű babonákból született és rosszul használt tételes tudás által „tökéletesített” dogmák újra és újra rátelepedtek egy olyan isteni folyamatra, melynek célja mindenkor lelki és erkölcsi természetű volt. A közösségi élet megszilárdításának céljából kinyilatkoztatott, társadalmi érintkezést szabályozó törvényeket olyan homályos doktrínák és gyakorlati rendszerek megalkotásához használták alapul, melyek gúzsba kötötték azokat a tömegeket, kiknek szolgálata elméletileg céljuk lett volna. Még az értelmes gondolkodást, az emberi faj kezében lévő legfontosabb eszközt is félreértelmezték akarattal, s ezáltal előbb-utóbb törés következett be a hit és a civilizált létünket biztosító tudomány közötti dialógusban.

E szomorú jegyzék eredménye a rossz hírnév, melybe a vallás keveredett. Mi több, maga a szervezett vallás is a népek közötti gyűlölet és háborúskodás melegágya lett. „A hitbéli fanatizmus és gyűlölség” - figyelmeztetett Bahá'u'lláh több, mint egy évszázaddal ezelőtt - „világot elemésztő láng, melynek tombolását senki meg nem fékezheti. Csak az Isteni Hatalom Keze válthatja meg az emberiséget e pusztító kórtól.”^{*85}

Azok, akiket Isten felelősnek fog tekinteni e tragédiáért, mondja Bahá'u'lláh, az emberiség vallási vezetői, akik az egész történelem folyamán azt hirdették, hogy az Ő nevében beszélnek. Arra való kísérleteik, hogy Isten Szavát kisajátítsák, magyarázatát pedig saját fontosságuk hangsúlyozására használják fel, a legnagyobb akadálynak bizonyultak, mely ellen a civilizáció fejlődése újra és újra harcba kellett induljon. Akaratuk keresztülvitele érdekében közülük sokan attól sem riadtak vissza, hogy kezet emeljenek magukra Isten Küldötteire, mikor Azok megjelentek:

„Minthogy ők tartották a hatalom gyepelőit erős markukban, a vallások vezetői mindenkor akadályozták a hívőket abban, hogy az örök megváltás partjaira elérhessenek. Egyesek hatalomvágyból, mások pedig a tudás vagy megismerés hiányában vártak az emberek megfosztottságának okozóivá. Jóváhagyásukkal és hatalmuk mián Isten minden Prófétája megízlelte az áldozat kelyhét...”^{*86}

⁸⁴ Idézi Shoghi Effendi: Citadel of Faith: Messages to America 1947-1957 (Wilmette, Ill., USA, Bahá'í Publishing Trust, 1980), 18-19. old.

⁸⁵ Epistle, 14. old.

⁸⁶ Certitude, 15. old.

Egy Üzenetében, melyet az összes vallás papjához intézett, Bahá'u'lláh figyelmezteti őket arra a felelősségre, amit olyan gondatlanul magukra ruháztak a történelem folyamán:

„Olyanok vagytok, mint a forrás. Ha megváltozik, vele együtt változnak azok a patakok is, melyek belőle erednek. Féljétek Istent és számláltassatok az istenfélők közé. Hasonlóképpen, ha megromlik az ember szíve, elsorvadnak a végtagjai is. Vagy miként a fa, melynek, ha gyökere elszárad, ágai, sarai, levelei és gyümölcsei is mind e fonnyadnak.”^{*87}

Mikor a vallásos ortodoxia az egész világon az egyik leghatalmasabb erő volt, ezek a kinyilatkoztatások arról szóltak, hogy hatalma gyakorlatilag leáldozott, és a papi kasztnak nem lesz többé társadalmi szerepe: „Ó, papok gyülekezete! Mostantól nem fogtok magatok körül látni semmi hatalmat...”^{*88} Egy különösen véresszájú muzulmán papnak Bahá'u'lláh a következőket mondta:

„Olyan vagy, mint a hegycsúcsot beragyogó utolsó napsugár. A fény hamarosan kihuny, miként ezt Isten, Mindenek Birtokosa, a Legmagasabb elrendelte. Dicsőséged és a hozzád hasonlók dicsősége elvétetett...”^{*89}

Bahá'u'lláh Üzenetei nem a vallásos tevékenység szervezése ellen szólnak, hanem annak rossz célra való felhasználása ellen. Írásaiban szép szavakkal méltatja a nagy hozzájárulást, amit a szervezett vallás a civilizáció előrelendítésének érdekében tett, és a sok jótéteményt, amit a világ az egyes vallások papjait és szerzetesrendjeit jellemző önfeláldozás és emberszeretet jóvoltából élvezett:

„Azon papok ..., akik valóban felékesítették a tudás és jó jellemvonások koronájával, bizony olyanok, mint a világ testének feje, és a nemzetek szeme...”^{*90}

A kihívás, mellyel minden ember, hívő vagy hittelen, pap vagy világi egyaránt szembe kell nézzen, az, hogy milyen következményekkel jár a mai világ számára a vallásos lelkület egyetemes lehanyatlása. Az elmúlt évszázad folyamán, mikor az emberiség elfordult Istentől, az a kapcsolatrendszer omlott össze, melytől az egész erkölcsi szöveték épsége függött. Az emberi értékék kifejlesztéséhez és fenntartásához annyira fontos, a racionális lélekben gyökerező természetes adottságokat egyetemesen elhanyagolták:

„Az ember Istenben való hitének életereje minden országban kihunyófélben van; csupán tápláló gyógyírja állíthatja valaha is helyre. Az istentelenség rozsdája belemar az emberi társadalom zsigereibe; mi más tudná megtisztítani és új életre kelteni, mint hatalmas Kinyilatkoztatásának Balzsama.? ... Csak Isten Szava igényelheti magának azt az állást, hogy

⁸⁷ Idézi Promised Day, 83. old.

⁸⁸ Idézi Promised Day, 81. old.

⁸⁹ Epistle, 99. old.

⁹⁰ Idézi Promised Day, 110-111. old.

olyan képességgel rendelkezék, mely egy ilyen nagy és mélyreható változást elő tud idézni.”⁹¹

A VILÁGBÉKE

Az ebben a században történt események fényében Bahá'u'lláh ezen időszakban kinyilatkoztatott figyelmeztetései és felszólításai borzalmas időszerűséget kapnak:

„Ó, ti, kik a nép választott küldöttei vagytok minden országban! Tekintsétek a világot mint egy embert testet, mely, bár teremtésekor egész és tökéletes volt, különféle okokból mégis súlyos zavarok és betegségek által sújtott. Könnyebbséget egyetlen napra sem kapott, hanem hogy betegsége egyre súlyosabb lett, mert olyan lelkiismeretlen orvosok kezébe jutott, akik szabadjára engedték önös vágyaikat.

Látjuk, miként vergődik ma a világ olyan uralkodók kényének-kedvének kitéve, kik annyira megrészegedtek a gögtől, hogy még saját legjobb érdekeiket sem ismerik fel, nehogy egy Kinyilatkoztatást, mely oly megdöbbentő és kihívásokkal terhes, mint ez...”⁹²

„Íme, a Nap, mikoron a Föld, felnyög terhe alatt. EZ a teher a gonoszság terjesztőit jelenti ó, bár megértenétek...”⁹³

„Minden ember azért teremtett, hogy egy folytonosan fejlődő civilizáció előrelendítésén dolgozzék. A Mindenható a tanúm: méltatlan az emberhez, hogy úgy viselkedjék, mint a mező állatai. A méltóságához igazán illő erények a Föld minden népe és nemzetsége iránt tanúsított türelem, kegyelem, könyörületesség és szerető kedvesség...”⁹⁴

„Egy új élet moccan most a Föld minden népében; s még sincs senki, aki okát feltárta és célját megfejtette volna. Vedd a nyugati népeket. Lásd, hiábavaló és értéktelen dolgok utáni hajszában, csupán azért, hogy azokat megszerezzék és megtartsák, miként áldoztak fel s áldoznak a mai nap is számlálhatatlan életet...”⁹⁵

„Minden dologban mértékletesség kívánatos. Ha valamit a végtelenségig visznek, a gonosz forrásává válik ... Furcsa és megdöbbentő dolgok léteznek a földben, de elrejtetten az emberek elméje és megértése elől. Ezek a dolgok képesek arra, hogy megváltoztassák a Föld atmoszféráját, s az általuk okozott szennyeződés halálos...”⁹⁶

91 Gleanings, 200. old.
92 Gleanings, 254-255. old.
93 Gleanings, 40. old.
94 Gleanings, 215. old.
95 Gleanings, 196. old. <page 55>
96 Tablets, 69. old.

Későbbi írásaiban, beleértve azokat is, melyeket az egész emberiséghez intézett, Bahá'u'lláh szorgalmazta, hogy tegyenek lépéseket afelé, amit Ő a Nagy Békének nevezett. Ezek, mondotta, mérsékelhetnék a szenvedéseket és egyensúlyzavarokat, melyek az emberiség jövőbeli útját kísérni fogják, amíg csak a világ népei be nem fogadják Isteni Kinyilatkoztatását és ezen keresztül meg nem teremtik a Legnagyobb Békét:

*„El kell jöjjön az idő, mikor mindenki rádöbben egy. az egész emberiséget magában foglaló hatalmas gyűlés megtartásának szükségességére. Ott részt kell vegyenek a Föld uralkodói és királyai, és a tárgyalásokban jelen lévén meg kell fontolják azon utakat s módokat, melyek megteremtik a világ Nagy Békéjének alapját. Egy ilyen béke megkívánja, hogy a Föld népeinek nyugalma érdekében a Nagyhatalmak tökéletesen béküljenek ki egymással. Ha bármely király fegyvert emel egy másikra, mindnek egységesen kell fellépnie ellene, és megakadályoznia ebben. Ha ez beteljesítetik, a világ nemzeteinek nem lesz többé szükségük fegyverekre, csak annyira, amennyi birodalmaik megvédéséhez és a belső nyugalom fenntartásához szükségeltetik ... Közéleg a nap, mikor a világ minden népe elfogad majd egy egyetemes nyelvet és egy közös írást. Mikor az bekövetkezik, bármilyen városba utazzék is valaki, olyan lesz az, mintha hazaérkeznék ... Az ma az igazi ember, aki magát az emberi faj szolgálatának szenteli ... Ne azzal büszkélkedjék, hogy szereti országát, hanem azzal, hogy az egész világot. A Föld egy ország, s az emberiség a polgárai. ”*97*

„NEM ÖNNÖN AKARATOMBÓL”

Násiri'd-Dín perzsa sahhhoz intézett Üzenetében, melyben nem feddi meg őt sem a Fekete veremben való bebörtönzéséért, sem az egyéb igazságtalanságokért, melyeket a sah kezétől el kellett szenvednie, Bahá'u'lláh így beszél Isten Tervében betöltött saját szerepéről:

*„Olyan voltam Én is, mint a többi ember, kerevetemen szunnyadozván, mikor ím, a Mindenek Felett Dicsőséges szellői kezdtek susogni Felettem, s megtanítottak minden elmúlt dolgok titkára. Ez a dolog nem Tőlem ered, hanem Attól. Aki a Mindenható és Mindentudó. És megparancsolta Nékem, hogy emeljem fel Hangom föld és ég között, s ezért zúdultak Rám olyan csapások, melyek hallatán minden értő szívű ember könnye pataksani kezd. Az emberek között szokásos tudást Én soha nem tanultam; iskoláikba be nem léptem. Kérdezd a városban, ahol lakoztam, hogy megbizonyosodhass, nem tartozom azok közé, kik hamisan szólnak. ”*98*

A küldetés, melynek egész Életét szentelte, mely egyik szeretett fiának életébe került,^{*99} megfosztotta Őt minden anyagi tehetségétől, aláásta egészségét, és börtönt, száműzetést és szenvedéseket juttatott Neki osztályrészül, nem olyan küldetés volt, mit d kezdeményezett. „Nem önnön Akaratomból”, mondta, lépett ilyen útra:

⁹⁷ Tablets, 165-167. old.

⁹⁸ Epistle, 11. old. A „nem önnön Akaratomból” kifejezés ugyanebben a bekezdésben található, közvetlenül az idézett rész föllött.

⁹⁹ Bahá'u'lláh fia, a huszonkét éves Mírzá Mihdí egy a börtönben uralkodó körülmények miatt megtörténhetett zuhanás következtében halt meg, 1870-ben.

*„Gondoljátok-é, ó, emberek, hogy Én tartom kezemben Isten legfelső Akaratának és Céljának gyepelőjét?... Ha az Isten Hitének sorsa feletti döntés az Enyém lenne, soha, egyetlen pillanatra sem egyeztem volna bele, hogy feltárjam Magam előttetek, vagy hogy akár egyetlen szó is elhagyja ajkam. Isten. Maga tanúskodik erről.”*100*

Miután fenntartás nélkül alávetette Magát az isteni hívásnak, semmi kétsége nem volt azon szerep felől, melynek eljátszására az emberi történelemben felszólított. A beteljesedés korára rendelt Isteni Megnyilvánulásként Ő az, Kinek eljövételét az összes korábbi Szent Könyvben megjövendölték, a „Népek Vágya”, a „Dicsőség Királya”. A zsidó vallás számára Ő a „Seregek Ura”, a keresztényeknek az Atya dicsőségében visszatért Krisztus, az iszlámnak a „Nagy Kinyilatkoztatás”, a buddhistáknak a „Maitreya Buddha”, a hinduknak Krisna új reinkarnációja, a zoroasztriánusoknak a „Shah-Bahram”.^{*101}

Miként Isten Őt megelőző Megnyilvánulásai, Ő egyszerre Isten Hangja és annak emberi közvetítője: „Ha a kapcsolatra gondolok, ó, Uram, mely Hozzád , fűz, arra indítottok, hogy az egész teremtés előtt világgá kiáltsam: 'Bizony, Én vagyok Isten!', és ha, önnön Énemre tekintek, lám, durvábbnak találom azt, mint az agyag”.^{*102}

„Vannak közöttetek” - írja -, „kik azt mondták: 'Íme, Ki azt állítja, hogy Ő Isten.' A Magasságosra! Nagy káromlás ez! Én csupán az Ő szolgája vagyok, Ki hisz Benne és az Ő jeleiben ... Nyelvem, szívem, belső és külső lényem egyként tesz tanúbizonyságot, hogy nincs más Isten, csak Ő, hogy minden más az Ő parancsolatából teremtett, és az Ő Akaratának működésén keresztül formáltatott ... Én az vagyok, Ki a jótéteményekről beszél, melyekkel Isten az Ő kegyelmétől elhalmozott Ha ez eltévelyedés Részemről, bizony, Én vagyok a legnagyobb tévelygő...”^{*103}

Bahá'u'lláh írásaiban egész sor metaforát találhatunk, mellyel megpróbálja körülírni az Isteni Akarat Kinyilatkoztatásának lényegét képező paradoxont:

*„Én vagyok a Mindenható öklén pihenő királyi sólyom. Én gyógyítom minden sérült madár törött szárnyát, és indítom őket levegőútra.”*104*

*„Ez csak egy levél, melyet Urad, a Mindenható, a Mindenek Felett Dicsőítendő szele megrázott. Miként lehetne nyugalomban, mikor tombol a vihar? Ó, nem, Arra, Ki minden nevek és jegyek Ural Úgy mozgat Engem, miként jónak látja...”*105*

100 Gleanings, 91. old.

101 God Passes By 94. old.

102 Idézi World Order of Bahá'u'lláh, 113. old.

103 Gleanings, 228. old.

104 Tablets, 169. old.

105 Epistle, 11-12. old

ISTEN SZÖVETSÉGE AZ EMBERISÉGGEL

1877. júniusában Bahá'u'lláh végre kiléphetett a szigorú fogságot jelentő Akkó falai közül, és családjával „Mazraih'-be, egy kicsi birtokra költözött, néhány kilométerre északra a várostól.^{*106} Miként ezt a török kormányhoz intézett Üzenetében előrevetítette, 'Abdu'l-Aziz szultán uralmát megdöntötték, és egy palotaforradalom során őt magát is megölték. A világon végigsöprő politikai változások szele elkezdte felkavarni a török birodalom áporodott levegőjét is. Rövid kétévnyi Mazraih'-beli tartózkodás után Bahá'u'lláh „Bahjí-ba költözött, egy kertek övezte nagy udvarházba, melyet Fia, 'Abdu'l-Bahá bérelt ki Neki és tágabb családjának.^{*107} Bahá'u'lláh életének hátralévő tizenkét évét számtalan szellemi és társadalmi témájú Üzenet kinyilatkoztatásával és a Perzsiából és más országokból nagy nehézségek közepette idezarándokolt bahá'íok fogadásával töltötte.

Azok között, kik befogadták Hitét, az egész Közel- és Közép- Keleten egy új közösségi élet körvonalai kezdtek kibontakozni. Bahá'u'lláh útmutatóként törvények sorát nyilatkoztatta ki, és olyan intézmények létrehozását rendelte el, melyek együttesen biztosították az Írásaiban lefektetett alapelvek gyakorlati megvalósítását.^{*108} A közösség vezetése a hívők által demokratikusan választott tanácsok kezébe tétetett le, lépéseket tett egy klerikális elit kialakulásának megakadályozására, és lefektette a tanácskozás és csoportos döntéshozatal alapelveit.

E rendszer középpontjában az áll, amit Bahá'u'lláh az Isten és az emberiség közötti új Szövetségnek nevezett. A kollektív felnőttkor küszöbére érkezett világ legfőbb jellemzője, hogy az emberi faj történelme során először ébredt, bármilyen homályosan is, de tudatára önnön egységének, és annak, hogy a Föld mindenki egyetlen hazája. Ez a ráébredés utat nyit az Isten és emberiség közötti új kapcsolatnak. Amint a világ népei elfogadják Isten erre a korszakra rendelt Kinyilatkoztatásának szellemi vezetését, olyan erkölcsi megerősítést kapnak, melyet saját erőfeszítéseik nem lettek volna képesek megteremteni. Ezen kapcsolat eredményeképpen egy „új emberfajta”^{*109} jelenik meg, és megkezdődik a munka a globális civilizáció megteremtéséért. A bahá'í közösség küldetése, hogy bebizonyítsa, milyen hathatósan képes az új Szövetség ereje meggyógyítani az emberiséget megosztó bajokat.

Bahá'u'lláh Bahjí-ban halt meg, 1892. május 29-én, élete hetvenötödik esztendejében. Eltávozására idején az Ügy, melyet Isten negyven év előtt a teheráni Fekete verem pokoli sötétjében Reá bízott, arra készült, hogy kitörjön a bölcsőjéül szolgáló iszlám világból, s

¹⁰⁶ Bár a szultán parancsát formálisan sohasem vonták vissza, a hatóságok fokozatosan megszűntnek tekintették. Ennek értelmében jelezték, hogy Bahá'u'lláh, ha úgy kívánja, kiköltözhet a városon kívülre..

¹⁰⁷ Az udvarházat, melyet egy vagyonos akkói keresztyény arab kereskedő építtetett, akkor hagyta el tulajdonosa, mikor kitörőben volt egy járvány. A házat először bérelték, majd néhány évvel Bahá'u'lláh elhunytá után meg is vásárolta a bahá'í közösség. Bahá'u'lláh sírja egy Szentélyben, az udvarház kertjében található. Az ide való zarándoklat a bahá'íok hő vágya.

¹⁰⁸ Az erre vonatkozó tanítások összefoglalóját lásd World Order, 143-157. old., valamint Shoghi Effendi: Bahá'í Administration (London, Bahá'í Publishing Trust, 193). A Kitáb-i-Aqdas (Legszentebb Könyv), e tanítások központi művének teljes annotált angol fordítása 1992-ben, Bahá'u'lláh elhunytának századik évében kerül megjelenésre.

¹⁰⁹ Advent of Divine Justice, 16. old.

először Európában és Amerikában, majd az egész világon meggyökeresedjék, és ezen folyamatban saját maga váljék az Isten és az emberiség között köttetett új Szövetségben rejtező ígéret bizonyosságává. A bahá'í hit és követőinek közössége ugyanis, egyedül a világ nagy vallásai közül, sikeresen vészelté át a megalapítását követő kritikus első évszázadot, anélkül, hogy egysége megrontatott volna, és elhatalmasodott volna benne a szakadás és pártütés mótelye. Tapasztalataik szilárd bizonyosságát adják Bahá'u'lláh Üzenetének, hogy az emberi faj minden különbözősége ellenére képes megtanulni, miként élhet és dolgozhat együtt egyetlen népként, egy bolygó-nagyságú közös hazában.

Két évvel elhunya előtt Bahá'u'lláh Bahjí-ban fogadta kevés számú nyugati látogatóinak egyikét, az egyetlen, aki írásos visszaemlékezést hagyott az utókorra a találkozóról. A látogató a Cambridge-i egyetem tehetséges fiatal orientalistája, Edward Granville Browne volt, kinek érdeklődését eredetileg a Báb és hősies követőinek drámai története keltette fel. Találkozásukról Browne így írt:

„Bár homályosan tudtam, hová megyek, és Kit fogok látni (minthogy pontosabb felvilágosítást nem kaptam), eltelt egy-két másodperc, mire a csodálat és tisztelet érzésével rádöbbsentem, hogy a szoba nem volt üres. A sarokban, ahol a kerevet a falhoz ért, egy méltóságteljes, tiszteletreméltó Személy ült ... A megpillantott arcot soha nem fogom elfelejteni, habár leírni nem tudom. Úgy látszott, hogy átható tekintetű szeme a lélek mélyéig hatol; szemöldökein hatalom és fenség honolt ... Felesleges volt, hogy megkérdezzem, Ki előtt állok, midőn meghajoltam Előtte, Aki a középpontja egy olyan szeretetnek és odaadásnak, amelyet királyok hiába irigyelnek, és amelyért császárok hiába epekednek! Lány, méltóságteljes hang kínált üléssel, majd így folytatta:

„Dicsőség Istennek, hogy ideérkeztél! ... Te eljöttél, hogy meglátogass egy rabot és száműzöttet ... Mi csupán a világ javát és a nemzetek boldogságát akarjuk; mégis, viszály és lázadás okozóinak tartanak Minket, akik bilincset és száműzetést érdemelnek ... Hogy az emberek egy hitben egyesüljenek, és minden ember testvére legyen egymásnak; hogy megerősítsék a szeretet és az egység köteléke az emberek között; hogy a vallások közötti különbségek eltűnjenek, és a faji előítéletek megszűnjenek - mi rossz van ebben? ... Mégis, minden így lesz; megszűnnek ezek a pusztító háborúk és meddő viszályok, s eljő a 'Legnagyobb Béke'...”^{*110}

¹¹⁰ Edward G. Browne: A Travellers Narrative (New York, Bahá'í Publishing Company, 1930), XXXIX-XL. old. <page 56>